

Šli bomo v Ljubljano

na Gasilski kongres,

da se zberemo slovenski gasilci k veliki slavnosti, kakršne še nismo imeli, in da se ob tej slavnosti ozremo v preteklost: ali je bilo naše delo pravo in kakšen uspeh je imelo;

da v svojih slavnostnih dneh tudi v bodočnost pogledamo in si načrte napravimo: ker ti dnevi kongresa naj bodo mejnik v našem delu in začetek novega, še lepšega udejstvovanja;

da svoje vrste preštejemo v mogočnem pohodu, pokažemo samim sebi trdno sklenjene čete, da samozavest in pogum dobimo: ker pri našem delu potrebujemo okrepitve drug od drugega in samozavest si bomo v množicah dali in pogum črpali;

da pred Slovence in druge stopimo in jim v strnjenih vrstah pokažemo svojo voljo: za vas smo tu, da vam imovino in življenje čuvamo in branimo;

da svojo povezanost s slovenskim narodom javno izpovemo in mu svojo zavest izpričamo: ti nam življenje daš in mi zate živimo.

Šli bomo v Ljubljano na gasilski kongres,

da se s svojimi brati Hrvati in Srbi sestanemo, z njimi bratske vezi poživimo in utrdimo: ker bratje se moramo sestajati in ozke zveze med seboj imeti, sicer si bomo tuji postali;

da z brati Hrvati in Srbi svojo neomajno zaupanje in vero v skupno našo domovino Jugoslavijo pokažemo, da v disciplini in redu — mogočna druga armada — povemo svojo pripravljenost za njeno obrambo: ker Jugoslavija je naša skupna domovina sedaj in do konca dni.

Šli bomo v Ljubljano na gasilski kongres,

da svoje veliko občudovanje izrazimo do vladarske rodbine Karađorđević, katere sinovi so usodo svojih narodov modro vodili in tudi nam Slovincem k svobodi pripomogli, pa da še Tomislavu, princu, sinu Karađorđević, svojemu pokrovitelju-starešini spoštovanje pokažemo: saj je v enotnem vodstvu, kar nas družijo jugoslovanske brate, ki Sveto-polkovo oporoko razumejo.

Na gasilski kongres bomo šli,

da vidimo, kako nas v delu zavest žrtev združuje, kako v naših srcih ljubezen do naroda, bratov in domovine gori.

Vso svojo dobro voljo bomo v Ljubljani na kongresu zbrali in nič ne bo takega, kar bi lepoto naših slavnostnih dni motilo.

Pojdimo na gasilski kongres v Ljubljano!

II. JUGOSLOVANSKI GASILSKI KONGRES V LJUBLJANI, 13.-15. AVG. 1939

Četrtnska voznina na kongres v Ljubljani velja za vse člane (§ 8. zakona o organizaciji gasilstva) gasilskih edinic. Vsak član mora imeti člansko legitimacijo, ki je predpisana od gasilske zveze in se dobi pri gasilski zajednici. Legitimacije izdajajo gasilske čete.

Vsak udeleženec kongresa kupi polovično karto do Ljubljane in obenem posebno železniško legitimacijo K-14. V Ljubljani ne sme nikdo oddati voznega listka, ker ima z njim zastoj vožnjo domov, če ima na železniški legitimaciji K-14 potrdilo kongresnega odbora, da je kongresu prisostvoval. Imeti mora tudi žig ljubljanske železniške postaje.

Četrtnska voznina za potovanje v Ljubljano velja od 11. do 15. avgusta, za vrnitev iz Ljubljane domov pa od 15. do 18. avgusta.

Kongresne knjižice. Kongresni odbor je izdal knjižice z vsemi potrebnimi navodili za vse udeležence kongresa. V knjižici je točen spored kongresa, da si lahko vsak udeleženec že doma napravi načrt, katerih prireditev se bo udeležil. Ker daje kongresna knjižica zelo veliko olajšav, smatramo za potrebno, še posebej naglasiti vse ugodnosti, in te so:

1. *Četrtnska vožnja na železnici* za vse članstvo gasilske organizacije, pa čeprav šele pred kongresom pristopijo k četam kot člani.

Ker pa železniška uprava s svojimi odredbami predpisuje, da si mora vsak udeleženec nabaviti ob priliki kupovanja železniške karte tudi *obrazec K-14*, bo moral vsak udeleženec kupiti tudi tega na svoji odhodni postaji za ceno 2 din. Ta obrazec se mora potem dati v Ljubljani žigosati, enako tudi kongresna knjižica. S kupljeno polovično karto pri odhodni postaji bo imel potem vsak udeleženec brezplačen povratek. V Ljubljani se bodo knjižice ter obrazci K-14 žigosali na več krajih, ki bodo vidno označeni. To bo predvsem na Stadionu, na kolodvoru, na prenočiščih in drugod.

Navedene olajšave veljajo za odhod na kongres od 11. do 15. avgusta ter za povratek s kongresa od 15. do 18. avgusta.

2. *Brezplačen vstop na Stadion na dan 13. avgusta*, ko bodo dopoldne tekmovali posamezniki in popoldne gasilski roji, je vsakomur z znakom in kongresno knjižico zagotovljen.

3. V I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici (za univerzo) bo v nedeljo odprta velika *gasilska razstava, katere ogled je brezplačen za vse* lastnike knjižice in znaka. Ta razstava se bo od vseh dosedanjih razlikovala poleg drugega tudi v tem, da bodo zelo nazorno prikazane tudi vse preventivne mere, ki jih moramo v svojem vsakdanjem življenju upoštevati in se jih držati, da do požara sploh ne pride.

4. Višek vseh kongresnih prireditev bo vsekakor na Stadionu dne 15. avgusta, t. j. na *glavni dan kongresa*, ko bodo nastopile velike množice naših gasilcev. Tudi tega dne imajo vsi lastniki knjižic *brezplačen vstop na Stadion*.

5. Knjižica daje lastniku tudi *pravico do brezplačnega prenočišča v Ljubljani vse tri dni kongresa* (prenočišče je skupno na slami). To pa seveda po predhodni prijavi. Za to ni potrebno ničesar drugega, kakor da vse čete, ki bodo prejele sedaj v najkrajšem času prijave, iste izpolnijo ter pošljejo kongresnemu odboru.

6. Poleg vseh teh ugodnosti imajo lastniki tudi *znižano voznino na električni cestni železnici v Ljubljani*, in sicer se lahko vsak vozi za 1 din v vse smeri in na vse daljave. Ponoči se temu dinarju še doda nočna taksa, tako da stane vožnja ponoči v vse smeri in na vse daljave vsega 2 din.

To so ugodnosti, ki jih daje kongresna knjižica.

Na ta način je kongresni odbor dal možnost skoraj vsakemu gasilcu, da se udeleži kongresa, ker mu nudi toliko ugodnosti, ki mu prav občutljivo zmanjšajo materialne izdatke.

Zato je prav, da vse čete pohitijo z nakupom knjižic ter jih prodajo vsem prijavljenecem. Te knjižice mora imeti tudi vse ostalo občinstvo izven gasilskih vrst, zato jih morajo čete ponuditi tudi njim v nakup. Knjižice stanejo z znakom vred 7 din.

Narodne noše. Prav bi bilo, da vse čete agitirajo med občinstvom za čim večjo udeležbo narodnih noš iz svojega kraja na kongresu. S tem se bo prav lepo naši javnosti prikazala velika povezanost naše organizacije s slovenskim narodom, saj se narod pač najlepše predstavi z narodnimi nošami.

Ognjemet. V ponedeljek, dne 14. avgusta, bo zvečer ob 9. uri na Stadionu velik ognjemet, ki bo prav gotovo privabil veliko število gledalcev. Spored ognjemeta je tako pester ter tudi tako lepo izbran, da enakega še ni bilo v naši državi. Za vstopnino bodo morali gasilci v kroju prispevati malenkostno vstopnino.

Kolajne. Kongresni odbor je po želji članstva izdal kongresne kolajne, katere pošilja četam takoj po prejemu takse, in sicer 20 din za komad. Kolajna ima na prednji strani gasilski grb in napis, na zadnji strani pa silhueto Ljubljane. Prav bi bilo, da si to spominsko kolajno nabavi vsak gasilec, saj mu bo lep spomin na veličastne dni gasilskega kongresa.

Kolajne lahko naročijo tudi vse samarijanke, ki se bodo udeležile kongresa.

Loterija. Tudi velika efektna loterija je napravila prav prijeten odjek širom Slovenije. Prav mnogo je povpraševanja po srečkah, saj so čete, ki so v svojem okolišu prodale že nad 800 srečk. Srečke se dobijo pri vseh četah, pa tudi mnoge trafike jih prodajajo, lahko se pa naročijo tudi direktno od kongresnega odbora.

Gasilci p. g. č. Brusnice (župa Novo mesto) se pripravljajo za nastop pri kongresu

Rezultat žrebanja bo objavljen v »Gasilcu«, dalje v dnevnem časopisu, vse čete kakor tudi trafike, ki sedaj prodajajo srečke, pa bodo dobile posebne okrožnice.

Stanovanja. Glede stanovanja dajemo sledeča navodila: kakor je že omenjeno, ima vsak lastnik kongresne knjižice pravico do brezplačnega prenočišča na slami. Kdor bi pa želel imeti boljše prenočišče, bo moral to prijaviti pri svoji četi, ki bo sedaj prejela potrebno prijavo, v kateri bo točno vpisala število prenočišč za vsak dan kongresa ter tudi kakovost prenočišč. Prenoišča bodo namreč poleg skupnega na slami tudi na slamnjačah, in sicer po ceni 5 din za eno noč; dalje po ceni 10 din na posteljah po internatih in zavodih za eno noč ter pri zasebnikih po ceni od 30 din za noč. Denar za prenočišča po zavodih in internatih ter pri zasebnikih se mora poslati takoj s prijavo.

V splošnem pa se bo stanovanjski odsek trudil predvsem, da bodo vsi udeleženci kongresa pristojno preskrbljeni za počitek in odmor.

Prehrana. V pogledu prehrane je stvar sledeča. Kakor je bilo že rečeno ter je to tudi v kongresni knjižici še posebej poudarjeno, bodo imeli brezplačno hrano samo telovadci, ki bodo nastopili, in sicer na glavnin dan.

Vsi ostali si bodo pač morali pripraviti še toliko sredstev, da bodo lahko preživeli dan ali dva v Ljubljani. Odsek za prehrano je poskrbel, da bodo udeleženci mogli dobiti v Ljubljani dnevno prehrano, in sicer zajtrk, kosilo (juha, meso in dve prikuhi) ter večerjo že za 15 din. Seveda bo tudi dražja ter temu odgovarjajoče tudi boljša prehrana. Denar za prehrano se mora prav tako poslati naprej obenem s prijavo, v kateri se bo moralo točno označiti, koliko zajtrkov, kosil in večerij se naroča in za kateri dan.

Znaki za tekmovalce, sodnike in telovadce. Tehnični odsek je tudi določil, da prejmejo vsi tekmovalci, telovadci ter sodniki brezplačno poseben znak na trak kongresne kolajne kot spomin za svoje aktivno sodelovanje pri nastopu in tekmah. Ta znak predstavlja dva zlata prekrizana ročnika z državnim grbom.

Plakati. Vse čete so dosedaj prejele dve vrsti plakatov. V kratkem bomo poslali vsem četam še posebne plakate, na katerih je točen spored kongresa, glavni dobitki loterije ter ugodnosti, ki jih daje kongresna knjižica. Čete naj poskrbijo, da bodo vsi plakati tako obešeni, da bodo dovolj vidni in da jih veter ne bo takoj prvi dan raztrgal.

Ako katera četa še rabi plakate za svoj okoliš, naj to nemudoma sporoči kongresnemu odboru, ki ji bo poslal potrebno število plakatov.

Navodila tehničnega odseka

Do kongresa nas loči še kratka doba. Zato je neobhodno potrebno, da porabimo ta čas za priprave, zlasti za vaje. Predvsem moramo vaditi redovne vaje, posebno korakanje v osmerostopih in zavijanje. Pri tem pazimo na dobro kritje in ravnanje. Tovarišem poveljnikom priporočamo, da pregledajo že sedaj uniforme vseh članov, da bodo na kongresu nastopili res vsi v enotnih, predpisanih krojih. Še je čas, da se eventualni nedostaki pri krojih odpravijo in manjkajoče nabavi. Posebno važnost polagajte na hlače. Nepredpisane rjave, zelene ali celo svetlosive hlače

zelo kvarijo celoten vtis. Zato ne bomo prepustili v spreved članov z nepredpisanimi hlačami. Glede kroja preberite pazljivo članke na strani 48—53 v letošnjem »Gasilskem koledarčku«.

Zbirališča posameznih žup za spreved smo objavili v kongresni knjižici. Pripominjamo, da sta pod »Ljubljana« na strani 32 »Kongresne knjižice« mišljeni župi Ljubljana-mesto in Ljubljana-okolica.

Naraščaj iz cele naše zajednice bo korakal v sprevedu skupaj. Spredej bodo šli naraščajniki v srajcah z znaki in dolgih zelenih hlačah, zadaj pa v kompletnih delavnih oblekah s pasovi in čepicami. Posamezne oddelke vodijo njihovi vaditelji.

Tudi samarijanke bodo korakale vse skupaj, spredej v novih belih platnenih haljah z zavijačkami, zadaj pa v svečanih oblekah s čepicami in pasovi.

Zastave bodo v sprevedu razvrščene po župah, t. j. vse zastave iz ene župe gredo na čelu prve čete. Zastavonoše nosijo zastave na desnih ramah v smislu točke 35 »Vadnika«. Vso nepredpisano navlako, kot jermena za nošenje zastave, razne široke trakove in šerpe, pustite doma. Zastavonoša nosi navadne, bele predpisane rokavice, ne pa rokavic, ki jih nosijo zastavonoše drugih društev.

Gospod Hvale razlaga na stadionu rajalni nastop članov

Kongresna četa bo štela 88 mož in sicer 10 osmerostopov, spredej in zadaj pa po en štiristop kot čelni, odnosno začetni. Le v slučajih, kjer bi se čete ene župe ne mogle formirati v tako močne kongresne čete, imajo lahko najmanj 72 in največ 104 člane. Vsa podrobna pojasnila bodo dobili tov. župski starešine v posebni okrožnici in na zbirališčih.

Posebno važno je to, da bodo morali v sprevedu korakati vsi telovadci, ki bodo nastopili pri prostih vajah v prvih četah vsake župe in sicer iz praktičnih razlogov, da jih bomo po končanih slovesnostih na Kongresnem trgu lahko takoj odpeljali v posebni povorki na igrišče »S. K. Primorja«, nasproti »Stadiona«, kjer bo skupno kosilo. Nato se bodo takoj pričeli zvrščati v potrebne formacije za nastop.

Glavni nastop na »Stadionu«: Kakor za redovne vaje veljajo navodila tudi za vse vaje, ki se bodo izvajale na »Stadionu«. Izrabite še zadnje dneve in vadite marljivo, da bomo dostojno manifestirali in pokazali moč slovenskega gasilstva. Predvsem je važno, da se bodo vsi, ki nameravajo nastopiti na glavni zletni dan, t. j. 15. VIII. t. l., udeležiti preizkušnje 14. VIII. t. l. Na zbirališču nasproti »Stadiona« ob Tyrševi cesti (igrišče »S. K. Primorja«) morajo biti najkasneje ob pol 2. uri popoldne. Opozarjamo tudi vse nastopajoče, da jim bo na glavni zletni dan nemogoče videti vse točke nastopa. Zato bomo uredili tako, da bodo lahko videli ves spored pri glavni skušnji.

Tovariške čete, ki so prijavile naraščaj za nastop s prostimi vajami, opozarjamo, da naj takoj sporočijo velikost naraščajnikov in navedejo potrebno število srajc, ki jih bo nudila Gasilska zajednica brezplačno. Na zalogi imamo 3 številke za manjše, srednje in večje naraščajnike. Pripominjamo pa, da bo darovala zajednica srajce le onim četam, katerih naraščajniki bodo nastopili pri prostih vajah.

Tekme: Vsem tekmovalnim rojem in tekmovalcem bodo za vaje dne 12. avgusta t. l., t. j. na predan tekem na razpolago na »Stadionu« vse tekmovalne naprave. Z ozirom na precejšnjo prijavo posameznikov-tekmovalcev smo primorani pričeti tekme že ob 8. uri zjutraj (13. avgusta tega leta) in ne ob 14. uri, kot smo to prvotno objavili. Vsem tovariškim četam, ki so prijavile za tekme svoje roje ali posameznike, smo razposlali posebno okrožnico in prijavnice. Te prijavnice naj takoj izpolnijo in pošljejo pristojni župi. Obenem smo poslali navedenim četam tudi brošuro »Gasilske tekme« in dodatne izpremembe. V kolikor bi tovariške čete, odnosno posamesniki hoteli več izvodov, naj nam to javijo, da jih pošljemo proti odškodnini din 2.— za komad.

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zveze

Poročilo iz seje starešinstva 5. VII. 1939. Odobrena so bila poročila o upravnem in denarnem poslovanju. — Tvrdk, ki izdeluje »univerzalne ročnike«, se izda odobrenje za prodajo teh ročnikov, ker je posebna komisija ugotovila, da so primerni. — Dvema gasilskima strokovnjakoma, ki potujeta na tečaj v Nemčijo radi proučevanja bojnih in drugih plinov, se dovoli prispevek din 5.000.

Ministrstvo financ je izdalo preko ministrstva za telesno vzgojo naroda tolmačenje glede taks po tarifni postavki 99 a in točke 1 člena 6 zakona o taksah. To tolmačenje ne more docela zadovoljiti gasilskih edinic, zato je bilo sklenjeno, da se ponovno prosi ministrstvo financ, naj se oprostijo plačila prireditvenih taks vse prireditve gasilskih edinic.

Zajednica dravske banovine je glede ustanovitve prostovoljne gasilske čete Cirkovce II. predložila posebno poročilo brez konkretnega predloga, zato se zahteva od zajednice konkreten predlog.

Odobreno je bilo, da se prostovoljna gasilska četa Rudnik, ki je dosedaj pripadala župi Ljubljana-mesto, priključi župi Ljubljana-okolica. Nabavljenih bo več strokovnih knjig za izpopolnitev zvezine strokovne knjižnice.

Prostovoljna gasilska četa Bela Palanka je prosila za posebno podporo, ki naj bi jo dobili člani gasilci, katerim so poplave napravile veliko škodo. Zvezino starešinstvo je moralo prošnjo odkloniti. — Ravno tako je bila odklonjena prošnja za posojilo, ki jo je vložila prostovoljna gasilska četa Kotor. — Nadalje je zvezino starešinstvo odklonilo prošnjo župe Varaždin in zajednice v Sarajevu za denarno podporo za tečaje. O podelitvi podpor za tečaj se bo izdelal poseben predlog v smislu sklepov zveze uprave ter se bo o zadevi razpravljalo v prihodnji seji.

Odobrena so bila poročila iz občnih zborov gasilskih zajednic vrbske, donavske, drinske, moravske, dravske in vardarske banovine ter gasilske župe Beograd-Zemun-Pančevo. Obenem so bili potrjeni proračuni in zaključni računi omenjenih zajednic, razen dravske.

Na podlagi sklepa zvezine uprave in predloga tehničnega odbora zvezine uprave se bodo takoj objavili predpisi o tehničnih pogojih za izdelovanje, kupovanje in prodajo motornih brizgalnic. — Glede objavljanja vadnika za gasilsko orodje, je starešinstvo pooblastilo poseben odbor, ki ima nalogo urediti vse potrebno glede tiskanja vadnika.

Vrhovni inspektor gasilske službe je predložil posebno poročilo o gozdnih požarih. V tem poročilu se predlaga, naj se od merodajnih oblastev zahteva ožje sodelovanje gozdarskih organov in gasilskih čet pri gozdnih požarih. Tozadevni razpis bodo prejele vse gasilske edinice.

Prireditve na gasilskem kongresu v Ljubljani bodo filmane. — Ponudba tvrdke Bat'a v Borovem za dobavo civilnih mask za gasilce je bila vzeta na znanje, vendar sklenjeno, da se maske ne morejo priporočiti gasilskim edinicam, ker ne odgovarjajo potrebam gasilstva.

Odobren je bil predlog za uredbo o spremembi in dopolnitvi zakona o organizaciji gasilstva ter je bilo sklenjeno, da se predlog razmnoži in predloži merodajnim oblastvom, prepis pa pošlje vsem gasilskim edinicam.

Takse pri prireditvah gasilskih edinic. Gasilska zveza objavlja svoj razpis št. 1723 od 15. VII. 1939., ki se glasi:

Na ponovno predstavko zveze od 7. VII. t. l. na ministrstvo financ, da se objavi točno tolmačenje predpisov glede plačevanja taks po tarifni postavki 99 a zakona o taksah, je davčni oddelek ministrstva financ s svojim razpisom O. p. št. 44312/3 od 7. VII. 1939. razglasil vsem finančnim ravnateljstvom in davčnim upravam sledeče:

»Na zahtevo Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije iz Beograda daje davčni oddelek na podlagi čl. 43 zakona o taksah sledeče pojasnilo:

Po predpisih točke 1 tar. post. 39 a zakona o taksah, se mora ta taksa plačati samo pri koncertih in zabavah gasilskih društev, ki se sama vzdržujejo in ki jim take prireditve služijo izključno le za nabavo potrebščin v svrhu gašenja požarov ter za pomoč svojih v gasilski službi ponesrečenih članov. Iz tega sledi, da javne vaje takih gasilskih društev sploh niso podvržene plačilu omenjene takse, pa četudi bi bile spremljane z godbo, dočim so pa javne vaje ostalih društev na podlagi predpisov točke 3, opomba 4, po tarif. post. 99 a zakona o taksah oproščene teh taks le v primerih, ko take vaje prirejajo viteška, sportna ali sokolska društva.

Vendar so take javne vaje, ne glede na to, ali so podvržene taksi ali so je oproščene, oproščene plačila taks samo za čas, dokler se javne vaje izvajajo, ako sledijo vajam koncerti, zabave, plesi ali slično, potem je treba za nadaljevanje javne vaje plačati takso, kakor je predpisana v točki 1 tar. post. 99 a in točki 3, opomba 4 k tej tarifni postavki.«

Z gornjim pojasnilom ministrstva financ je končno rešeno vprašanje oprostive plačila taks po tar. post. 99 a zakona o taksah.

Vozne ugodnosti za gasilski kongres v Ljubljani. Gasilska zveza objavlja s svojim razpisom števil. 1.689 od 14. VII. t. l. naknadno rešitev glavnega ravnateljstva drž. železnic v Beogradu glede voznih olajšav za gasilski kongres v Ljubljani, ki se glasi:

»Z odločbo g. generalnega ravnatelja G. D. št. 59271 od 6 VII. 1939. se spreminja razpis glavnega ravnateljstva drž. železnic št. 26.527/39 od 3. VII. 1939. v toliko, da dovoljeno znižanje voznih cen udeležencem ga-

silskega kongresa v Ljubljani velja za prihod v Ljubljano od 11. do 15. avgusta, za odhod iz Ljubljane pa od 15. do 18. avgusta pod istimi pogoji, kakor je bilo prej objavljeno.«

Rešitev od glavnega ravnateljstva drž. železnic, s katero so bile vozne ugodnosti dovoljene, pravi, da kupijo udeleženci za vožnjo v Ljubljano polovični vozni listek za Ljubljano in železniško legitimacijo obrazec K-14. Vsi pa morajo imeti člansko izkaznico. Kupljeni vozni listek velja za brezplačno potovanje iz Ljubljane, če je na železniški legitimaciji K-14 potrjeno, da se je lastnik udeležil kongresa v Ljubljani.

Vesti starešinstva Gasilske zajednice

Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani nas pod svojo II. št. 2/276 z dne 27. junija t.l. obvešča, da je 4½ % gasilski sklad za leto 1938. že popolnoma izčrpan.

Vsled tega je brezpredmetno vlaganje nadaljnjih prošenj za dodatne podpore.

Tombole in srečolovi. Že večkrat so bile tov. čete opozorjene, naj prošnje za tombole in srečolove vlagajo več mesecev pred prireditvijo.

Zadnje čase dobiva Gasilska zajednica vedno več urgenc za posredovanje pravočasnih rešitev prošenj za tombole in srečolove. S takimi intervencijami se oblastva samo po nepotrebnem nadleguje, zato prosimo, da se tov. čete drže gornjega navodila.

GASILCI IN GASILSKE EDINICE!

Temeljito prečitajte v današnji številki navodila za kongres v Ljubljani!

Razložite, tolmačite navodila članom in vsem drugim udeležencem!

Kupujte in prodajajte srečke gasilske loterije! S pomočjo loterije si gradimo lepšo bodočnost.

Prijave, poročila in obračune za kongres in loterijo pošiljajte točno in pravočasno!

Prostov. gasilska četa Štepanja vas, župa Ljubljana-mesto
PRODA četverokolno dvocilindersko ročno
brizgalno izdelano pri tvrdki Samasa v Ljubljani
po zelo zmerni ceni. Brizgalna je v zelo dobrem stanju.

Potrebne informacije se dobe pri upravi čete.

Teoretično in praktično poučevanje in urjenje moramo zasnovati po gotovem sistemu. Oboje moramo začeti pri osnovah, potem lepo postopoma nadaljevati in priti na težja vprašanja in vaje. Kdor šolanje in vežbanje kar spočetka preveč komplicira, izpodkopa sistematsko vzgojo. Vzgoja bo le tedaj temeljita in solidna, če jo zasnujemo in če jo vršimo po enostavnih in jasnih smernicah. Ne smemo zahtevati nemogočih stvari, da ne pokvarimo veselja do dela. Nasprotno moramo to veselje povečati, kar lahko dosežemo, če obravnavamo snov vsem umljivo in zanimivo in če stavimo vajam postopoma višji in težji cilj.

Važno je, da se ravnamo pri teoretičnem pouku in pri praktičnem vežbanju po sledečih načelih:

1. oboje se vrši enotno za vse gasilce, odnosno za vse samarijane;
2. izpusti, odnosno opusti se vse nepotrebno;
3. moštvo si mora zapomniti bistvo teoretičnega pouka, vse spretnosti iz praktičnega vežbanja pa mora popolnoma in v podrobnostih obvladati;
4. moštvo se mora izvežbati točno tako, kakor naj bi nastopilo v resnem primeru;
5. paziti je treba na strumno, pravilno in hitro izvedbo vaj in gibov;
6. na koncu vaje naj da vaditelj strogo, pa pravično kritiko in navodila za boljšo in pravilnejšo izvedbo.

Teoretična vzgoja obsega vsa vprašanja gasilske službe. Vsak gasilec in samarijan naj se točno pouči o bistvu te službe, o svojih dolžnostih in o poslih, ki jih ima v resnih primerih vršiti. Važna pripomočka teoretične vzgoje sta nazorni pouk in strategične gasilske igre.

Praktična vzgoja naj se vrši sporedno s teoretično in naj obsega proste vaje, redovne vaje, šolske vaje z orodjem, suhe in mokre vaje. Temelj vseh vaj z orodjem so šolske vaje posameznikov z orodjem, šele potem pridemo na vaje gasilskih in samarijanskih rojev z orodjem. Pozneje obseg skupnih vaj z orodjem postopoma povečamo.

Radi lažjega učenja delimo vaje spočetka na toliko delov, kolikor jih ima dotična vaja. Vaje vršimo deljeno, in sicer prvi del na povelek, drugi

Uprava Samopomoči Gasilske zajednice objavlja radi predpisa 3. točke člena 3. »Pravilnika« Samopomoči »Izkaz« od 29. decembra 1938 do konca junija 1939 umrlih članov:

Franc Lunder, rojen 1. 1860, p. g. č. Velike Lašče, umrl 23. decembra 1938; Ivan Železnik, rojen 1. 1898, p. g. č. Gaberje, umrl 31. januarja 1939; Josip Jerele, rojen 1. 1870, p. g. č. Novo mesto, umrl 13. februarja 1939; Franc Bernard, rojen 1. 1878, p. g. č. Novo mesto, umrl 15. februarja 1939; Jakob Novak, rojen 1. 1871, p. g. č. Hardek, umrl 24. februarja 1939; Janez Železnikar, rojen 1. 1872, p. g. č. Ig-Studenec, umrl 27. februarja 1939; Blaž Strelec, rojen 1. 1863, p. g. č. Bukovci, umrl 8. marca 1939; Josip Senica, rojen 1. 1871, p. g. č. Sevnica, umrl 20. marca 1939; Alfonz Kastelic, rojen 1. 1897, p. g. č. Sevnica, umrl 20. marca 1939; Mihael Kreuh, rojen 1. 1870, p. g. č. Pekre, umrl dne 24. marca 1939; Josip Gorše, rojen 1. 1872, p. g. č. Dolenja vas pri Ribnici, umrl dne 24. marca 1939; Franc Kajbič, rojen 1. 1870, p. g. č. Mokronog, umrl 24. marca 1939; Anton Potočnik, rojen 1. 1859, p. g. č. Gornji grad, umrl dne 28. marca 1939; Ivan Burdian, rojen 1. 1873, p. g. č. Gaberje, umrl 16. aprila 1939; Ivan Škof, rojen 1. 1864, p. g. č. Metlika, umrl 7. maja 1939; Jurij Haas, rojen 1. 1864, p. g. č. Kamnica, umrl 8. maja 1939; Josip Šlibar, rojen 1. 1863, p. g. č. Moravče, umrl 13. maja 1939; Valentin Verbič, rojen 1. 1856, p.

g. č. Dolenji Logatec, umrl 11. junija 1939.

Spoštujemo spomin na umrle!

Ivan Pukl

V četrtek, 6. julija t. l., smo položili na šoštanj-skem pokopališču v grob našega zvestega in požrtvovalnega gasilca tov. Zanija Pukla. Pokojnik

je bil komaj 31 let star, vedno vester in zdrav fant. Slučajno pa se je prehladil, dobil pljučnico; po 14 dnevni hudi bolezn je moral v prerani grob. Pokojnik se je gasilske organizacije oklenil z vsem srcem. Bil je član čete šoštanj-mesto. Povsod je pomagal, kjer je bilo treba: pri vajah, sestankih in drugih gasilskih prireditvah. Bil je tudi dober igralec in je večkrat nastopil za gasilsko četo na odru. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala velika množica njegovih prijateljev in znancev. Domača četa je bila korporativno zbrana, veliko pa je bilo gasilcev tudi od čete tovarne Woschnagg in iz Velenja. Poslovilne govore sta imela župni pod-

del na povelje »dva«, tretji na »tri« itd. Šele ko gasilci brezhibno izvrše vaje po štetju, vadimo vaje »nerazdeljeno«, pri čemer izvršijo gasilci celo vajo takoj po poveljku.

Vaje z orodjem vadimo spočetka v umerjenem koraku, da vaditelj lahko sledi izvedbi vaj do vseh potankosti. Predvsem treba paziti na vsestransko pravilno, natančno in strumno izvedbo. Ko pa smo le-to dosegli, moramo gledati tudi na hitrost.

Vaje moramo često ponavljati, ker se vsako udejstvovanje, bodisi umsko ali telesno, po večkratnem ponavljanju hitreje, lažje in sigurneje izvrši. To velja tako od korakanja poedinca kakor še bolj od skupnega nastopa edinice, n. pr. pri požaru. Povečanje in izboljšanje storitve potom vežbanja je deloma telesnega, fiziološkega, izvora (n. pr. radi jačanja moči in odpornosti), deloma duševnega, psihološkega, (n. pr. radi izločitve notranjih ovir). Z marljivim vežbanjem dosežemo končno mehanično izvršitev vseh potrebnih in koristnih ter samodejno opustitev vseh nepotrebnih ali celo škodljivih dejanj. S takim vežbanjem se usposobimo za pravilno izvrševanje dejanj in smotrno uporabo sredstev, ki so za doseg gotovega cilja potrebna in umestna.

V gornje svrhe se poslužujemo prostih in redovnih vaj ter vaj z orodjem. Redovne vaje razčlenimo na vaje posameznika in na vaje po skupinah; vaje z orodjem pa razčlenimo na vaje s poedinim orodjem, na vaje gasilskih ali samarijanskih rojev z orodjem in na skupne vaje z orodjem.

S prostimi vajami okrepimo moč in zdravje ter povečamo vztrajnost in spretnost gasilcev in samarijanov, z redovnimi vajami pa jih tako izvežbamo, da nastopajo kot posamezniki in v skupinah po gotovem redu in disciplinirano. Red in disciplina sta predpogoj uspešnih nastopov bodisi o priliki vaj ali nezgod, bodisi o priliki svečanosti.

Namen vaj z orodjem pa je, izvežbati gasilce v hitri in pravilni strežbi in uporabi orodja ter drugih pripomočkov gasilske službe. Pri požarih in nesrečah ne zadostuje zgolj nastop dobro izvežbane edinice, temveč mora ta edinica tudi razpolagati s sodobnim orodjem. Tehnika vedno daje človeku boljša in učinkovitejša sredstva, da se uspešno brani proti uničevanju življenja in imetja. Če se hočemo s temi sredstvi okoristiti,

jih moramo ne samo imeti na razpolago, temveč moramo z njimi tudi hitro in pravilno ravnati. Seveda se moramo s sredstvi poprej spoznati, to se pravi, spoznati moramo principe njihovega delovanja. Le tedaj bo naša pomoč o požarih in nesrečah uspešna in učinkovita.

Dolžnosti predavateljev in vaditeljev so pri velikem obsegu službe pri tečajih in vajah zelo velike, zato ne smejo obremeniti samo poveljnika. Ta mora pač storiti svoje, k sodelovanju pa mora pritegniti tudi druge predavatelje in vaditelje.

Za službo pri tečajih in vajah naj poveljnik sestavi poseben načrt, odnosno »Službeni red«, in sicer po vzorcu, kakor smo ga navedli v poglavju o »Službenih redih«.

Poveljnik mora skrbeti, da so predavanja in vaje na potrebni višini in da se vršijo točno po določenem »Službenem redu«, zato mora ta red čim skrbneje sestaviti. Službeni red za tečaje in vaje naj obsega vse gasilske vede in spretnosti, izpustijo se lahko le vaje s takim orodjem, ki ga četa nima.

Poveljnik naj članom četinega upravnega odbora raztolmači službeni red za službo pri tečajih in vajah na posebni seji. Na tej seji se končno veljavno določi tudi termin in urnik za predavanja in vaje.

Člani upravnega odbora si predavanja in vaje med seboj razdelijo. Poveljnik prevzame predavanja o gasilski službi in disciplini, gasilski strategiji in taktiki, o Vadniku, o tehniki povelevanja in poročanja in strateških gasilskih igrah. Razen tega mora prevzeti tudi urjenje redovnih vaj in slično, predvsem pa posebno šolanje in vežbanje častnikov.

Podpoveljnik prevzame predavanja o gasilskem orodju, priboru in opremi, nadalje o zaščiti proti napadom iz zraka in slično, dočim naj prevzame načelnik samarijanskega odseka predavanja o prvi pomoči pri nezgodah. Četni inženir predava o osnovnih pojmi kemije, fizike in elektrotehnike, o teoriji gorenja in gašenja in slično. Tajnik upravnega odbora in tajnik poveljstva predava o zgodovini gasilstva, o zakonu o organizaciji gasilstva, o administraciji in slično, dočim prevzamejo vodniki eno ali drugo izmed ostalih predavanj za tečaj gasilcev in samarijanov. Vrhu tega pa morajo prevzeti proste vaje, redovne vaje poedincev, roja in voda, šolske vaje

starešina tov. Vinko Stoper in za domačo četo podpoveljnik tov. Ivan Novak. Pokojni je bil vzor-gasilec, zato ga bomo ohranili v lepem spominu!

Pomembni spominski dnevi

4. julija 1776 so se proglasile Zedinjene države Severne Amerike za neodvisne. Bilo jih je tedaj 13 in so bile dotlej angleška kolonija. Vzrokov za proglas samostojnosti je bilo več; prvi je bil pač ta, ker niso dali Angleži svojim kolonijam nobenih političnih in gospodarskih pravic. Odpad Zedinjenih držav je pa Angleže poučil in jim odprl oči ter so pozneje ravnali s svojimi kolonijami čisto drugače. K prvim 13 državam so prišle pozneje še druge in danes jih štejemo 48. Kip Svobode ob vhodu v njujorško pristanišče nas spominja na one zgodovinske dneve.

4. julija 1846 je bil na Ježici pri Ljubljani rojen Fran Levce, zgodovinar in leposlovni urednik; umrl je 2. decembra 1916 v Ljubljani. Mnogo zaslug ima tudi na šolskem polju in je bil dolgo vrsto let nadzornik našega ljudskega šolstva.

6. julija 1819 je bil v Škocjanu rojen dr. Ignacij Knoblehar, afriški misijonar ob Nilu; umrl je 13. aprila 1858 v Napolju. Knoblehar je bil velik misijonar in slaven raziskovalec. Kot misijonar je znal zbuditi veliko zanimanje za svoje delo v vsej nekdanji Avstriji in Nemčiji. Kot znanstvenik in raziskovalec je Evropi prvi povedal, kako je južno od Kartuma in je prvi prišel najbliže izviru Nila.

6. julija 1835 je umrl Matija Čop, star šele 38 let. Po Vodnikovi smrti je nastopila občutna slovstvena suša. Šele 1830 se je mladi pesniški rod združil in si vzel za vodnika Matijo Čopa, učnega ljubljanskega profesorja in knjižničarja, najbolj izobraženega Slovenca, doma iz Žirovnice na Gorenjskem. Pod uredništvom Mihe Kastelca je začel izdajati pesniški zbornik Kranjsko Čbelco, ki je rojila petkrat (1830, 1831, 1832, 1833, 1848). Najvažnejši pesnik Kranjske Čbelce je bil Prešeren. Čop mu je bil slovstveni vodja po tujih literaturah. V črkarski pravdi je Čop napisal obširno in temeljito razpravo proti metelčici; sestavil je tudi slovensko slovstveno zgodovino.

10. julija 1859 je bil rojen na Črnem vrhu dr. Frančišek Lampe, modroslovec, vzgojnik, urednik Doma in sveta, vodja Marijanišča itd. Umrl je 24. novembra 1900 v Ljubljani. Živo se še spominjamo, ko nas je dijaške zbral vsak večer v zasebni kapelici, tam z nami molil in nam dajal modre nasvete za življenje. Bil je naš pravi oče. Njegov nečak je bil dr. Evgen Lampe, nenavadno nadarjen mož, poznejši kranjski deželni odbornik, eden največjih Slovencev.

11. julija 1926 je umrl v Ljubljani dr. Fran Detela, Kersnikov rojak iz Moravč na Gorenjskem; rojen je bil leta 1850. Bil je profesor in pozneje gimnazijski ravnatelj v Novem mestu. Pisal je zgodovinske romane, povesti in komedije (Veliki grof Pegam in Lambergar, Takšni so, Hudi časi), risal pa tudi, kakor Kersnik, življenje

s poedinim orodjem ter vaje gasilskih in samarijanskih rojev z orodjem.

Vsak predavatelj in vaditelj se mora na predavanja in vaje skrbno pripraviti in mora prevzeto snov in vadnik dobro obvladati. Biti mora resen ter sigurnega in odločnega nastopa. Kakršen predavatelj in vaditelj, taki so gasilci, ki jih uči in vadi.

Predavanja in vaje izvedemo v določenem terminu točno po načrtu, tako da čimprej dosežemo najpotrebnejšo stopnjo strokovne vzgoje in izvežbanosti članov. Potem nam bo treba le ponavljati, piliti in izpopolniti, da spravimo četo na višino, ki je ideal naših stremeljenj.

Kakor v vseh panogah gasilske službe, naj službujejo izvršujoči člani tudi pri tečajih in vajah požrtvovalno, točno in brez ugovarjanja. V službi morajo biti trezni, vztrajni, odločni in dostojni. Kadar je član pozvan v službo, torej tudi k vajah, v šole in na tečaje, se mora redno in točno odzvati. Če ne pride, se mora tekom 24 ur pismeno opravičiti poveljniku čete. Člen 93. Pravil gasilske službe določa, da se mora izključiti člana, ki na službeni poziv trikrat zaporedoma ali šestkrat v enem letu neopravičeno izostane od vaje in tečaja.

Moštvo, ki ni dovolj izobraženo in izvežbano, temu ni samo krivo, temveč leži krivda vedno na strani brezbržnega in nesposobnega vodstva, torej na strani članov poveljstva, v prvi vrsti poveljnika. Zato posvečaj poveljnik skupno z ostalimi člani poveljstva največjo skrb in pažnjo službi pri tečajih in vajah, pri čemer se ne smejo ustrašiti truda in žrtev.

Skrbna zasnova in brezhibna izvedba tečajev in vaj je poglavitno organizatorno delo poveljnika, ker ustvari osebne predpogoje za uspešno gasilsko službo. Osobito je za sleherni vajo predhodno izdelati točen in dobro premišljen načrt. Sodelujočim vaja ne sme biti samo parada ali igra, temveč naj jim predoči košček prakse.

XII.

Organizacija službe pripravljenosti

Nevarnosti, ki ogrožajo človeška življenja in imetja, se često nenadoma pojavljajo, največkrat v času in na krajih, kjer jih človek najmanj pričakuje. Zahrbtnost in naglica, s katero nastopajo,

je ono, kar ljudi tako prestraši in preseneti, da izgubijo v odločilnem trenutku glavo. Strah, ki pretresa ljudem mozeg in srce, jih izpočetka onesposobi za preudarno samoobrambo ali borbo. So kakor mlečnozobi novinci, ki se naenkrat znajdejo sredi najhujše bojne vihre z vsemi njenimi grozotami. Nas gasilce nevarnost ne sme niti presenetiti niti prestrašiti. Biti moramo kakor stari, izkušeni bojevniki: vselej moramo biti dobro pripravljeni na nevarnost in pri njenem nenadnem pojavu ostati hladnokrvni ter ji ravnodušno gledati v oči.

Biti vedno na vse pripravljen, je ena izmed najlepših lastnosti požrtvovalnega gasilca. Službo pripravljenosti nastopi gasilec prav za prav že tedaj, ko pristopi h gasilcem in jo vrši vse dotlej, dokler ne preneha biti gasilec. To je služba pripravljenosti v širšem pomenu besede. Kadar moramo po vsej verjetnosti računati s skorajšnjo nevarnostjo, pa nastopimo službo pripravljenosti v ožjem pomenu besede. Zberemo se k morda potrebnim borbi ali k reševanju, še preden je neposredna nevarnost dejansko nastala. Odredi se takozvana pripravljenost. Člani, odrejeni v pripravljenost, se morajo zbrati v orodišču, primerno opremiti in morajo pripraviti orodje za takojšen odhod. Če pa moramo s tem računati, da izbruhne nevarnost na gotovem mestu, potem odredimo strogo pripravljenost. To službo vršimo na licu mesta z orodjem, pripravljenim za takojšnjo borbo. Službo stroge pripravljenosti vršijo n. pr. požarne straže na požarišču ali obrambne straže vodobrambnih edinic ob povodnji.

Poveljnik odreja bodisi redno, bodisi izredno pripravljenost, kakor je pač potrebno. Redna pripravljenost se odreja za določen daljši čas ali periodično za gotove dneve in prilike. Izredna pripravljenost pa se odreja za nedoločen krajši čas, če to zahtevajo posebne okoliščine. Poveljniki pripravljenosti naj bodo vodniki ali vsaj rojnik, poveljniki manjših straž pa rojnik ali podrojnik. Poveljniki pripravljenosti in straž morajo obvestiti nadrejenega o vseh važnejših dogodkih.

V krajih, kjer je urejena služba redne pripravljenosti, ali kjer so postavljene redne straže, določi poveljnik inspekcijskega častnika, in sicer po vrstnem redu, tako da vršijo to službo menjaje se vsi vodniki.

sodobne malomeščanske družbe in kmeta (Malo življenje, Trojka, Prihajač, Svetloba in senca, Rodoljubje na deželi, Delo in denar). Bil je filolog (latinščina, grščina, francoščina), a tudi vobče tako izredno podkovan, da je rekel matematik Fajdiga o njem: »Najmanj zna še matematike, a še tam moram paziti, da me ne ujame.«

15. julija 1099 so križarji osvojili Jeruzalem ter tako končali prvo križarsko vojno, ki se je bila pričela 1096. V Jeruzalemu so ustanovili kraljestvo, ki pa ni dočakalo niti sto let.

16. julija 1054 je postal cerkveni razkol med zapadno in vzhodno cerkvijo popoln. Pol stoletja nato je veliki papež Inocenc III. poskušal spraviti razkol s sveta, a njegovo delo je imelo le začasen uspeh. V bistvu temelji razkol na kulturni, jezikovni in drugi različnosti vzhoda in zapada. Že cesar Hadrijan v 2. stoletju p. Kr. je imel v Rimu latinsko in grško pisarno, cesar Teodozij je na koncu 4. stoletja potegnil mejo med vzhodom in zapadom itd.; ta meja gre tudi skozi sedanjo našo Jugoslavijo.

23. julija 1919 beležimo v zgodovini Slovencev poseben kulturni dogodek: dobili smo to, kar smo zahtevali že v bivši Avstriji, slovensko univerzo v Ljubljani. Ta univerza je stala v poznejših hudih časih vse-skozi na braniku slovenstva; že samo to dejstvo opravičuje njen obstoj. Naša univerza pa še ni popolna. Dolžnost vsakega zavednega Slovence je, da stoji v borbi za njeno izpopolnitev.

28. julija je umrl Jan-ko Kersnik, rojen leta

1852 na gradu Brdu pri Domžalah, kjer je bil pozneje tudi notar. Pisal je romane: Na žerinjah, Ciklamen, Agitator, Testament; povesti in novele: Lutski ljudje, Očetov greh; črtice: Kmet-ske slike. V njih je naj-rajši slikal podeželsko gospodo v dobi čitalnic in taborov, ki je zapravljala čas za veseljami, kresovanjem, malenkost-nimi prepiri o volitvah in podobnih prilikah. V svojem notarskem pokli-cu je bil vedno v dotiku s kmetom in ga je zato tudi dobro poznal; kot realist je kazal tudi nje-gove napake.

28. julija 1914 je Avstro-Ogrska napovedala vojno Srbiji, s čimer je dejansko pričela svetovno vojno, ki je trajala do leta 1918, a koje slabe posledice čutimo še danes.

28. julija 1794 se konča strahovlada v Parizu; začela se je 2. junija 1793. Najbolj je divjal Robespierre, ki je spravil slednjič na morišče tudi svojega sodelavca Dantona. — Dantonovi smrti je sledilo sedem strašnih tednov, ki so zahtevali samo v Parizu 1400 žrtev. Končno se je približala ura tudi Robespieru in 28. julija je bil giljotiniran. Ker terorizma ni bilo mogoče še povečati, je nastopil sam ob sebi preobrat.

31. julija 1870 je bil v Ljubljani rojen humoristični pisatelj Rado Mur-nik; umrl je 6. novem-bra 1932. V svojih smeš-nih črticah, v povesti Matajev Matija in v ro-manu Groga in drugih je najrajši smešil napa-ke sodobne malomeščan-ske družbe ali pa zadre-gre preprostega kmeta (Prvikrat v Ljubljani).

(»Naša moč«)

Redne gasilske straže postavimo v gledališ-ših, kinematografih in dvoranh, kjer se zbi-rajó ljudje v množicah. Take straže so po zakonu obvezno predvidene. Poznamo veliko nevarnost požarov v gledališših in kinematografih, zato moramo proti njim podvzeti še prav posebno stroge varnostne ukrepe. Stražam vobče, ne samo stražam v gledališših, moramo službo in službene dolžnosti točno predpisati. (Ko omenjamo redne gasilske straže v gledališših itd., opozarjamo na Furlanovo knjigo »Sodobna gasilska služba«, v kateri obravnava obširneje tudi požare v gleda-lišših.)

Služba pripravljenosti ne obsega samo osebné pripravljenosti gasilcev, temveč tudi skrb za pripravljenost sredstev gasilske borbe. V ko-likor se pripravljenost tiče alarmnih naprav ter gasilskega orodja in opreme, mora za njihovo pripravljenost skrbeti orodjar.

Druga izredno važna panoga službe priprav-ljenosti je:

»Preskrba vode za gašenje«

Tej panogi službe pripravljenosti naj posveča vsak preudaren gasilski strateg posebno pažnjo in skrb. Rešitev tega vprašanja je predpogoj za obrambo in zavarovanje naselij pred požari. Za-sigurati si moramo seveda take količine vode, da smo z njo tudi v največjih nevarnostih dobro preskrbljeni. V naprednih državah je preskrba vode za gašenje urejena z zakonom in s posebnimi predpisi.

Ko govorimo o preskrbi vode za gašenje, mo-ramo razlikovati med preskrbo vode za gašenje malih požarov in preskrbo vode za gašenje večjih požarov.

Za gašenje malih požarov pripravimo vodo v raznih posodah. Ni gospodinjstva, ki ne rabi vode. Če v kuhinji ni vodovoda, hranijo gospodinjstva vodo v večjih ali manjših posodah, in sicer v to-liko večji količini, kolikor je pot do vode daljša ali težavnejša. Če pa je v hiši vodovod, gospodinj-stva redko kdaj razpolagajo s takimi posebnimi posodami z vodo. Ker pa je le-ta pod vodovodom vsak čas na razpolago, jo v slučaju požara lahko sorazmerno hitro zajamemo s katero koli drugo posodo. Ne glede na to pa je priporočljivo, da je voda za gašenje malih požarov v vsakem gospo-dinjstvu v posebnih posodah vselej pripravljena.

(Dalje sledi)

Iz zgodovine mariborske gasilske župe

(Organizacija in boj za slovenski jezik)

Naše gasilske čete so bile pred prevratom podrejene štajerski deželni gasilski zvezi. Ta je bila popolnoma nemška. Ni čuda, da se je iz nje širil v gasilska društva hud nemškutarski duh, tako da so naša gasilska društva sčasoma ponekod postala pravo leglo nemškutarske propagande in zavedni Slovenci v društva niso imeli več dostopa. Dr. F. Kovačič piše v knjigi: »Zgodovina Štajerske in Prekmurja« o takratnih razmerah o gasilskih četah sledeče: »Po letu 1886. so se začela ustanavljati po deželi v večjem številu gasilna društva. Proti pričakovanju se je tudi ta humanitarna ustanova celo v čisto slovenskih krajih mnogokje postavila v službo nemške politike in so gasilna društva postala gnezdo nemškutarije. Primeroma redke so bile občine, kjer je v gasilnem društvu bil slovenski poveljni jezik; med temi je prednjačil ljutomerski okraj, kjer se je leta 1894. ustanovila okrajna zveza (župa) prostovoljnih gasilskih društev.«

Žalostno sliko narodne zavednosti v nekaterih takratnih gasilskih društvih nam daje tudi sledeči dogodek: Leta 1903. se je vršil ljudski tabor v Loperšicah pri Ormožu. Udeležil se ga je tudi Sokol iz Središča. Da bi motili slovenski tabor oziroma razbili njegovo zborovanje, je bil v ta kraj odrejen izlet nemškutarskih gasilskih društev. »Nevarne« slovenske Sokole je stražila četa orožnikov, da ne bi kdo izmed njih napadel zasramovalcev slovenskega jezika. Dr. Gvidon Sernec je tedaj v govoru rekel med drugim: »Glejte izdajalce slovenskega naroda, nemškutarske gasilce! Oni so, ki pomagajo graditi Nemcem pot do Adrije. Zgradili jo bodo samo preko naših trupel.«

Kakor povsod drugje, tako je tudi v gasilstvu prevrat prinesel odrešenje. Kmalu po končani veliki vojni, dne 15. decembra 1918. je sklical Franc Barlé v Ljubljano posvetovanje o združitvi vsega gasilstva na Slovenskem ozemlju v eno celoto, v »Jugoslovansko gasilsko zvezo Ljubljana«. Zveza je bila ustanovljena in je takoj pričela s svojim delovanjem. Vse gasilstvo je po krajevnih prilikah razdelila v župe. Mariborska gasilska župa je bila ustanovljena na povabilo Jugoslovanske gasilske zveze v Ljubljani dne 23. maja 1920. leta. Zvezo je na ustanovnem občnem zboru zastopal prvi podstarosta Janko Hojan iz Ljubljane. Svoje zastopnike so poslala sledeča društva: Fram (Kranjc T. in Pučko), Kamnica (Hasslacher in Schwarz), Orehova vas (Pišek in Kopše), Pobrežje (Ribič in Stržina), Rače (Taleš in Plečko), Razvanje (Zoichter in Šantl), Slov. Bistrica (Podkraški in Karbaš), Hoče (Pfeifer ml. in Koprivnik), Sv. Lovrenc na Pohorju (Rozman in Pernat), Zrkovci (Lemež in Hleb), Zg. Bistrica (Lončar in Tramšek).

Po otvoritvi sta delegata iz Kamnice in Razvanja zahtevala pojasnilo, kdo je njiju društvu prijavil za vstop v J. G. Z., ker onadva o tem nič ne vesta. Predsedujoči Hojan jima je pojasnil, da se trenutno na to ne spomni, da pa mora to biti razvidno v spisih. Zastopnik iz Kamnice je zahteval nemški razpravni jezik. Tov. Hojan ga je zavrnil, češ da je uradni jezik J. G. Z. slovenski, in da se bo slovenski razpravljalo. Komur to ni všeč, naj izvaja posledice. In g. Hasslacher je zapustil dvorano Narodnega doma. Drugi zastopnik iz Kamnice je še ostal, toda je hotel ustanovni občni zbor preprečiti s predlogom, da se naj občni zbor preloži, da se društva

lahko pogovore, kako bodo postopala. Temu predlogu tov. Hojan ni ugodil. Na ponovno izzivanje delegatov iz Kamnice in Razvanja je Hojan pozval delegate teh društev, da zapuste dvorano, kar se je tudi zgodilo. Ostala so tedaj pri razpravi društva: Fram, Orehova vas, Pobrežje, Rače, Slov. Bistrica, Hoče, Sv. Lovrenc, Zrkovci in Zg. Bistrica, ki so po daljšem debatiranju in Hojanovem posredovanju izvolili sledeči odbor: Pfeifer Jožef star. kot načelnik; Podhraški, podnačelnik; Pfeifer ml., tajnik; Faleš Al., blagajnik. Odborniki: Ribič, Pišek, Rozman (pozneje Jug iz Ruš). Namestniki: Lončar in Lemež. Računski pregledniki: Stržina in Karbaš.

Ščasoma so prijavila svoj pristop tudi druga do takrat že ustanovljena društva in sicer v letu 1921. Pekel-Poljčane, Radvanje, Sp. Polskava, Ruše, Oplotnica, Razvanje, vsa ostala pa šele v letu 1922., ko so videla, da prejemajo društva, ki so včlanjena v J. G. Z. iz 2 % gasilskega sklada letno podporo v znesku 400 do 1000 din. Le Maribor je še okleval. Udeleževal se je sicer župnih sestankov, a na občnem zboru v Račah 1. 1921. je njegov načelnik izjavil, da društvo še ne more pristopiti v župo, ker večina članov ne zna slovenski. Društvo je sicer že toliko napredovalo, da ima slovenske tiskovine in tudi slovensko dopisuje, naraščaj da se že vadi po slovenskem vadniku in ko bodo toliko napredovali, da bodo sposobni za sprejem, bodo radevolje prijavili svoj pristop v župo. Pristopilo pa je leta 1930., ko se je včlanilo v J. G. Z.

Leta 1923. se je v župi pojavila gonja »proč od Kranjcev« in za ustanovitev posebne spodnještajerske gasilske zveze. Ta gonja je trajala več let, vendar bolj iz narodnostnih ozirov, kakor iz sovraštva do Kranjcev, kajti nekatera vplivna društva se še vedno niso mogla sprijazniti s slovenskim poveljevanjem in s slovenskim občevalnim jezikom. Tako se delegat iz Kamnice na župnem sestanku v Pobrežju leta 1922. vnovič pritožuje čez slovensko poveljevanje, a delegat iz Zrkovc mu predoči sedanje stališče, ki ga moramo kot državljani in gasilci upoštevati. Na župnem sestanku v Framu pa kritizira isti delegat, zakaj se zastopnikov iz Maribora na zadnjem sestanku v Pobrežju ni pozdravilo v nemškem jeziku.

Gonja »proč od Kranjcev« je v toliko dozorela, da je bila na župnem sestanku 29. VII. 1923. v Sp. Polskavi sklenjena stvar s pogojem, da se pridobi mariborsko društvo za pristop v župo. Tovariš Faleš iz Rač je predložil sledeče pogoje za sprejem mariborskega društva: 1. Na njihovo prošnjo se jim dovoli v internem poslovanju nemški poveljevalni jezik. 2. Pri skupnem nastopu se morajo pokoriti slovenskemu poveljevanju. 3. Delegati na občnih zbiorih in sestankih morajo biti večji slovenskega jezika. Teh pogojev mariborsko društvo ni sprejelo. Boj za slovenski jezik pa se je v župi še večkrat pojavil. Še leta 1929. mora tov. Faleš ostro zastopati stališče, da se naj vrši sanitetni tečaj v slovenskem jeziku. Ker se mu ni ugodilo, zapusti demonstrativno sestanek v Rušah.

Končno naj še omenim, da so gasilska društva iz okraja Maribor levi breg, razen Kamnice in Selnice, izstopila leta 1929. iz mariborske župe ter ustanovila lastno župo. Novi gasilski zakon pa je leta 1933. razvrstil vse čete po srezih, tako da so na območju nekdanje mariborske gasilske župe sedaj tri: župa Maribor mesto, župa sreza Maribor desni breg in župa sreza Maribor levi breg.

To bodi zapisano za poznejše rodove, da se otme pozabljenosti. Tehniški razvoj župe pa morda ob drugi priliki.

Pripomba uredništva: Glede protinarodnega razporedenja nekaterih gasilskih društev v mariborski okolici, kakor ga opisuje člankar, je treba poudariti, da so ta društva bila redka in le v onih krajih, kjer je bil razpasen nemškutarski in štajercijanski duh (ptujski »Štajerc«). V takih društvih so imeli prvo in zadnjo besedo krajevni nemškutarski mogotci ali redki nemški posestniki. Člani so pa tudi v takih četah bili po večini Slovenci, le da so bili podzavedno pod vplivom svojih nemškutarskih načelnikov in poveljnikov. V takih krajih gasilsko društvo med prebivalstvom ni bilo priljubljeno, ampak naravnost osovraženo. Posledice takratnih zaprek pa še tudi danes niso popolnoma izginile in jih tu pa tam katera gasilska četa še čuti. Dobro bo s temi zadevami se na mero-dajnem mestu temeljito baviti. — Kr.

Reševanje iz vode

Splošni nasveti za reševanje iz vode

1. Pomisli, da je uspešno reševanje možno le tedaj, ako si pri izvrševanju svoje naloge popolnoma miren in če znaš gospodariti s svojimi močmi.

2. Bodi previden! Vsaka neprevidnost je lahko usodna zate in za človeka, ki ga rešuješ.

3. Kadar slišiš klic »Na pomoč!«, preudari in odloči, s katere strani in kako bo pomoč najuspešnejša. Če ugotoviš, da je nekdo klical na pomoč za šalo, preskrbi za kazni, ki bo delovala vzgojno tako na dotičnika kakor tudi na druge!

4. Navadi se reševalnih in osvobodilnih prijemov. Leto za letom jih ponavljaj, da boš vselej in povsod uspešen reševalec.

5. Pred reševanjem se hitro sleci, da boš v vodi čim okretnejši. Ne misli, da te obleka na vodi nosi. Preveč vpija vodo in ovira, čevlje pa boš čutil kakor uteži, ki te bodo vlekli dol.

6. Potapljačemu se približaj od zadaj. Ne spuščaj se z njim v borbo, zakaj moč boš rabil za njegov transport k obrežju.

7. Če ne obvladaš mojstrsko osvobodilnih prijemov in če je ponesrečenec mnogo močnejši od tebe, se mu ne približuj, dokler udarja v smrtnem strahu krog sebe. Šele ko se je umiril, se mu približaj in ga reši.

8. Pomni, da nezavesten utopljenec še ni mrtev. Tudi če leži pod vodo že 15 minut in več, obstoja še možnost rešitve.

9. Često zavisi končni uspeh reševanja od prve pomoči, to je od čiščenja dihalnih organov in umetnega dihanja. Zato se moraš navaditi rav-

Pomembni spominski dnevi

1. avgusta 1664 je bila bitka pri Monoštru, tam, kjer segajo Slovenci najdalj proti severu. Avstrijski vojskovodja Montecuccoli je premagal Turke, a vsled neugodnih zunanjepolitičnih razmer je bil mir, ki ga je cesar po bitki sklenil, za Avstrijo nepovoljen, kar je povzročilo zlasti na Ogrskem veliko nezadovoljnost. Montecuccoli je ti-sti vojskovodja, ki je de-jal: »Za vojno so potreb-ne tri reči: denar, denar in zopet denar.«

10. avgusta 955 so bili Madžari premagani na Leškem polju v Nemčiji. Poraz je imel posledico, da niso več prihajali v Nemčijo in drugam ter da so se ustalili v Pannonski nižini. Slovani, ki so prebivali prej nepretrgano od Soluna gor do Baltskega morja, so bili odslej žalibog razdeljeni na dva dela, na severne in na južne Slo-vane.

10. avgusta 1804 je ce-sar Franc na državni konferenci na Dunaju razglasil, da prevzema naslov dednega cesarja Avstrije. Napudo za to mu je dal Napoleon, ki je bil malo prej razgla-

šen za dednega cesarja Francozov.

11. avgusta 1844 je umrl na Dunaju Jernej Kopitar; rojen je bil leta 1780 v Repnjah za šmarno goro. Bil je prvi glasnik romantičnih misli v jeziku. Izšel je iz Zoisovega krožka in je leta 1809 izdal prvo znanstveno slovensko slovnico v nemškem jeziku; bil je uradnik dunajske dvorne knjižnice. Po njem je vir jezikovnega bogastva ljudstvo, slovníčar ni zakonodajalec, marveč zapisovalec zakonov, ki si jih ustvarja ni ocenjevalec slovanskih knjig, je v slovstvenih jezik sam. Na Dunaju, kjer je bil Kopitar uradnik drugih časopisih seznanjal Nemce s Slovani, pomagal Vuku Karadžiću pri ureditvi srbskega književnega jezika in ga navduševal za zbiranje narodnih pesmi, pripovedk in drugega narodnega blaga. V slovnici je Kopitar izrazil željo po izpopolnitvi latinskega črkopisa za Slovene.

15. avgusta 1914 je bil otvorjen Panamski prekop. Lesseps, ki je bil leta 1869 dokončal Sueski prekop, je neprestano mislil na zgraditev prekopa čez Panamsko ožino, s čimer bi se pot iz Atlantika v Pacifik zmanjšala za tisoče in tisoče kilometrov. Svojih načrtov Lesseps ni mogel izpeljati in je prišlo do velikanskega poloma. Pozneje so Zedinjene države Severne Amerike vzele delo v roko in so ga uspešno končale. Poglej na zemljevid, kako so se prej vozili po morju n. pr. iz Njujorka v San Francisco in kako se vozijo sedaj, pa ti bo pomen tega prekopa takoj očiten.

nati z utopljenecem tudi potem, ko si ga potegnil iz vode.

10. Glede prve pomoči pomni: pošlji takoj po zdravnika, medtem pa postopaj po navodilih »Samarijana«.

Skoraj vsakemu človeku se nudi v življenju priložnost za reševanje. Morda čaka taka prilika tudi tebe. Smrt boš preprečil in nepopisno žalost boš prihranil, če boš uspešen reševalec!

Reševanje samega sebe

Da bodo naši reševalci v vsakem slučaju razsodni, zlasti pa takrat, kadar bodo sami v nevarnosti, bomo dali v naslednjem nekaj navodil, kako ravnati v posameznih slučajih nevarnosti v vodi.

Pomoč utrujenemu plavalcu: reševalec vleče za seboj izčrpanega tovariša.

Izčrpanost. Kadar čutite, da vas moči zapuščajo in da je obrežje še daleč, obrnite se plavajoč na hrbet, noge razširite, z rokami veslajte le toliko, kolikor je potrebno, da se obdržite na površini vode, dihaite pa izdatno, mirno in globoko. Po nekaj minutah takega počitka boste lahko nadaljevali s plavljenjem.

Padec v vodo. Če ste se ustrašili, ko ste nenadno padli oblečeni v vodo, potrudite se najprej, da se pomirite, za tem se ozrite naokrog in razsodite, v katero stran boste plavali na suho. Če bo pot dolga, se morate sleči in sezuti, kar vam bo zelo olajšalo plavljenje.

Deroča voda. Prav posebna preudarnost je potrebna, kadar ste padli v deročo vodo ali v hroudernik. Plavajte na vsak način na površini vode, z rokami pa tipajte vodo pred seboj, da se ne bi udarili na skale in slično. Če je tok vode prav hiter, plavajte v glavnem s tokom in se le počasi obračajte k obrežju. Izogibajte se vrtincev. Če pa morate preko njih, jih preplavajte v vodoravni legi. Zelo nevarni so le oni vrtinci, ki požirajo vodo v podzemlje.

Krč. V mrzli vodi se često dogaja, da mišice na nogah odpovedo poslušnost. Takemu stanju pravimo navadno krč. Krč se pojavi najraje v mečah ali v bedrih. Proti krču si pomagamo s tem, da dotično mišično skupino raztegemo. Če vas je zgrabil krč v mečah, ležite na hrbet, primite za stopalo in krepko potegnite prednji del stopala k sebi. Tudi krč v bedrih odpravimo najlažje v hrbtni legi: nogo primemo v gležnju in močno pritegnemo peto k sedalu.

Kako pomagati utrujenemu plavalcu?

Pod utrujenim plavalcem razumemo osebo, ki je popolnoma pri zavesti, čuti pa, da ne bo

Pomoč utrujenemu plavalcu: reševalec plava prsno, pred njim pa leži pomoči potrebna oseba.

mogla ob svojih močeh dospeti do obrežja. Utrujenemu plavalcu pomagamo najuspešneje na sledeča dva načina:

1. Reševalec plava prsno, ima pa precej povešene noge. Opore potrebna oseba se mu približa od zadaj, izproži roke naprej in položi dlani reševalcu na ramena. Na ta način lahko vleče reševalec utrujeno osebo varno in lahko k obrežju.

2. Če je utrujeni tovariš v strahu, mu bomo pomagali raje od spredaj, da se bo čutil bolj varnega. Najprej se približata drug drugemu od spredaj. Reševalec plava prsno, utrujena oseba pa leže na hrbet, izproži roke naprej in položi dlani reševalcu na ramena. Reševalec lahko plava prsno kakor v zgoraj opisanem slučaju, le po tege z rokami bo izvajal bolj široko.

Pri reševanju iz vode ni potrebno vselej skočiti v vodo in reševati plavajoč. To tudi ni vselej najpametnejše!

Ozrite se najprej naokrog, če ni mogoče pomagati s palico, drogom, lestvo, vrvjo in slično. Če imate kaj podobnega pri rokah, pomolite potapljaščemu se in rešujte brez nevarnosti za se.

15. avgusta 1831 je bil rojen Avgust Ipavec, skladatelj pesmi »Slovenec sem«. Ta pesem je mnogo pripomogla k buditvi slovenske narodne zavesti in pomaga še danes.

16. in 17. avgusta 1918 se je osnoval v Ljubljani pod predsedstvom dr. Antona Korošca Narodni svet iz zastopnikov vseh strank Slovenije in Istre, da vodi vse priprave za ustanovitev jugoslovanske države.

15. avgusta 1855 je sklenila Avstrija s papežem znani »konkordat«, ki je dal cerkvi izredno moč in ji priznal velik vpliv zlasti v šolstvu. Konkordat je bil v veljavi do leta 1874.

16. avgusta 1921 je umrl kralj Peter I., ki mu je narodna skupščina v priznanje velikih zaslug dala pridevek »Veliki, Osvoboditelj«. Dotedanji regent Aleksander je postal kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev.

23. avgusta 476 je prenehalo zahodno rimsko cesarstvo. S tem datumom zaključujejo nekateri stari vek, kar seveda ni pravilno, ker so v zgodovini od veka do veka sami dolgi prehodi. A za šolo je neka opora le potrebna.

24. avgusta 79 je bruhal Vezuv in je zasul tri mesta. Mesto Pompeji je že dalj časa odkopano, drugi dve mesti — Herkulanej in Stabije — odkopujejo sedaj. Z odkopom Pompejev smo dobili dober vpogled v kulturno življenje prvega stoletja po Kr. Beri roman: Zadnji dnevi Pompejev.

26. avgusta 1278 je v bitki pri Suhih Krutih na Moravskem polju Rudolf Habsburški premagal češkega kralja Přemysla Otakar II.

mysla Otokarja. Naše pokrajine, tedaj last Otokarja, so polagoma prešle v last Habsburžanov in so le-ti vladali tukaj do velikega prevrata v letu 1918.

V dneh od 20. avgusta do konca sept. 1728 se je mudil v naših slovenskih krajih cesar Karel VI., oče Marije Terezije. V Celovec je dospel 20. avgusta in je bil vhod v mesto nadvse sijajen. Dne 22. avgusta je bila poklonitev koroških stanov v deželni hiši. Kakor njegov oče Leopold se je tudi Karel zahvalil, da so mu opustili običajni obred umeščenja. Vojvodski kmet, ki je bil navzoč pri tem svečanem dogodku, je dobil potrditev svojih pravic ter je bil z vso družino vred v cesarjevi sobi pogoščen. 24. avgusta je Karel zapustil Celovec ter se je po novi ljubeljski cesti odpeljal proti Ljubljani. Kranjci so dali na popravljeni cesti vrh Ljubelja postaviti na svoje stroške dve kamniti piramidi z latinskimi napisi, ki so proslavljali Karlove zaslugе za promet in trgovino. Tu je Karel 25. avgusta prvič stopil na kranjska tla. Pozdravil ga je kranjski deželni glavar in vrhovni cestni ravnatelj grof Gallenberg. Vhod v Ljubljano in slavnosti, ki so se vršile, nam popisuje knjižica, ki je izšla v Ljubljani leta 1739. 30. avgusta je cesar odpotoval po Ljubljani proti Vrhniki, je prenočil v Postojni, v Vipavi ter je stopil 2. septembra na goriška tla. Iz Gorice je šel v Trst, ki je svojega velikega pokrovitelja sprejel z nepopisnim navdušenjem. Na povratku se je cesar 20. septembra zopet mudil v Ljub-

V kalni in deroči vodi pa ne gre čakati. Tu je treba takoj reševati, kajti sicer se vam žrtev izgubi v motni vodi ali pa jo voda odnese in reševanje je negotovo.

Zelo važno je pri reševanju izbrati najuspešnejši način približevanja. Če je voda deroča, tečite po suhem, prehitite tok in prestrezite po tem potapljajočega se. Če ste v čolnu, ne skočite takoj v vodo, pač pa veslajte in se v čolnu podajte na mesto nesreče. Ponesrečencu pomolite veslo, da se

Reševalno plavanje: prijem za glavo.

ga bo lahko oprijel. Ko ga vlečete v čoln, pazite, da se ne prevrnete vsi skupaj. Pri lažjih čolnih ne vlečite ponesrečenca k sebi od strani, temveč od spredaj ali od zadaj.

Če se ne morete približati ponesrečencu na drug način kakor plavajoč, vrzite najprej s sebe vsaj suknjo in čevlje, če pa je le mogoče, se slecite.

Osebo, ki v smrtnem strahu čaka na vašo roko, da bi jo rešila, primite samo od zadaj. Drugeče se vam bo zgodilo, da se vas bo oprijela in vam onemogočila plavanje.

Reševalni prijemi

Prišli smo do najvažnejšega poglavja reševanja iz vode, to je do reševalnih prijemov in plavanja z utopljencom. Tu moramo ločiti utopljenca, ki je pri reševanju miren, in onega, ki se hoče okleniti reševalca. Temu primerno moramo izbirati prijeme.

Mirne, ali na primer že nezvestne ponesrečence lahko primemo in vlečemo iz vode na sledeče načine:

Prijem za glavo. Ponesrečenca primemo z obema rokama od zadaj za glavo. Držimo ga za lice in spodnjo čeljust, pri tem pa pazimo, da ga ne držimo za vrat. Reševalec plava na hrbtu samo z nogami, ponesrečenca pa, ki je tudi v hrbtni legi, drži le toliko nad vodo, da ima usta in nos zunaj.

Prijem pod pazduho. Tudi ta prijem je lahek in uporaben. Razlikuje se od prvega le v tem, da držimo ponesrečenca pod pazduho, to je pod zgornjim delom nadlahti. Pri tem prijemu je palec zgoraj, ostali prsti pa spodaj. Prijem pod pazduho ima prednost, da reševalec lažje obvlada ponesrečenca, ker ga drži za roke.

Reševalno plavanje: prijem pod pazduho.

Prijem za lase. Kadar je potrebno plavati s ponesrečencem na večje daljine, tedaj je prav, da reševalec menja načine plavanja, kajti plavanje

Reševalno plavanje: prijem čez prsa.

na hrbtu samo z nogami je utrudljivo. Če prime ponesrečenca za lase in ga tako vleče za seboj, se lahko obrne in plava po strani. Pri tem ima eno roko prosto, kar je za lažje in uspešnejše plavanje prav važno.

Težje je reševanje s ponesrečenci, ki se oklepajo reševalca, kakor rešilne bilke. Tem se moramo približati zelo previdno in jih prijeti tako, da jim onemogočimo borbo odnosno svobodno oprijemanje.

ljani; je dva dni nato odpotoval proti štajerski meji, jo prekoračil pri Trojanah itd.

(»Naša moč«)

40 let delovanja gasilske čete Kaplja v celjski župi

Na binkošno nedeljo, 28. maja, je praznovala četa 40 letnico obstoja. Njeno delovanje pa je starejše za dve leti, in sicer sega v leto 1897. Ta letnica je važna v toliko, ker so v tem letu razmere prisilile vaščane, da so si omislili in ustanovili gasilsko četo.

Povod za ustanovitev jim je dal požar v Kapli vasi pri Sv. Pavlu leta 1897. V posesti občine je bila stara, a zelo dobra ročna brizgalna in nekaj gasilskega orodja, katerega so se posluževali občani v primeru požara. Od občine je bil tudi postavljen orodjar, prave organizacije pa ni bilo, tudi o kaki izvežbanosti ni bilo govora. S to ročno brizgalno se je podal voznik k požaru v Kaplji vasi.

Ker slučajno ni bilo doma orodjarja, si je pomagal voznik pač s tem, da je med potjo pobiral ljudi, ki bi mu naj pomagali. Tako je prisedel tudi tov. Radišek, takrat še nevešč gasilec. Z velikim veseljem so sprejeli vaščani v Kaplji vasi šentjursko brizgalno; kar naenkrat je bila polna vode. A ker ni nihče znal ravnati z brizgalno, jo zvit glava Radišek izmislil in potihoma reče vozniku: »Drži cev in jo tišči nekaj časa k brizgalni, čez čas pa reci, da se je brizgalna pokvarila.« Res nekaj časa tiščijo cev k brizgalni. Takrat pa pristopi neki strojnik iz šentpavelske tovarne

in spravi brizgalno, v pogon. To je dalo povod, da si je tov. Radišek zarekel, kakor sam pravi »na duši je prisegel«, da ne bo miroval, dokler ne bo v Kaplji ustanovljeno gasilsko društvo, ki bo imelo tudi popolnoma izvežbano moštvo.

In res! Takoj je šel na delo. Hodil je od vaščana do vaščana in propagiral ter budil zanimanje. Še isto leto se je sestel pripravljalni odbor, katerega člani so bili sami ugledni možje. Ta pripravljalni odbor je šel takoj na delo. Organiziral je tombolo, ki je vrgla čistih 200 gld. Naslednje leto so pobirali prostovoljne prispevke in zopet se je priredila tombola. Tako ohrabren in denarno podprt je odbor začel misliti na nabavo vozne brizgalne. Kupljena je bila pri Samassi v Ljubljani za 1300 gld. Ker pa pripravljalni odbor ni imel toliko razpoložljivega denarja, bi morala na zahtevo trdke občina podpisati zadolžnico in jamčiti plačilo dolžne vsote. Ker pa takratni župan, oziroma občinski odbor ni imel razumevanja, je podpis jamstva odklonil. Pripravljalni odbor pa ni klonil. Stvar se je uredila tako, da je vzel odbor jamstvo na svoje rame, in sicer tako, da so štirje ugledni možje podpisali zadolžnico napram občini in šele takrat je župan pristal na podpis občinskega jamstva. Tako je bila kupljena vozna brizgalna, ki je bila pripeljana v Kapljo z veliko slovesnostjo.

Pripravljalni odbor je sklical 12. marca 1899 ustanovni občni zbor. Ustanovnih članov je bilo 51, doma iz vse ob-

Prijem za nadlehti. Tudi ta prijem izvajamo od zadaj. Prijem za nadlehti često zadostuje, da se zavarujemo pred napadom, je pa obenem dober prijem za reševalno transportno plavanje.

Plavanje s ponesrečencem, ki se bori in otepa: dvojni nelson.

Važno je, da je prijem krepak, da ne primemo previsoko, temveč pri komolcu. Pri tem moramo pritegniti ponesrečenca k sebi. Tudi pri prijemu

Športni klub Ilirija v Ljubljani je priredil pri nas leta 1933. prvi javni tečaj za reševalno plavanje, katerega so se udeležili poleg športnikov tudi gasilci in stražniki. Na sliki vidimo vadbo osvobodilnih gibov na suhem.

za nadlehti plavata reševalec in ponesrečenec na hrbtu.

Prijem čez prsa. Ta prijem bomo lažje razumeli, če si predstavljamo, da ga izvajamo stoje. Reševalec in ponesrečenec stojita drug za drugim,

reševalec je zadaj. Z levico objame reševalec ponesrečenca pod njegovo levo roko, ga objame čez prsa in ga prime za nadleht desne roke. Če si predstavljamo ta prijem leže na desni strani v vodi (bočno ležanje v vodi) ugotovimo, da ima reševalec desnico prosto za plavanje. Ta prijem uporabljamo, kadar želimo plavati bočno (po strani) obenem pa preprečiti, da bi se nas ponesrečenec oprijel. Če hočemo preprečiti, da bi ponesrečenec udarjal z

Na sliki vidimo, kako se osvobodimo utopljenca, kadar nas drži od spredaj.

levico, Dvojni nelson spada med težje prijeme in je za reševalno plavanje uporaben le na prav kratke proge.

Osvobodilna tehnika na vodi

Često se mora reševalec boriti s ponesrečencem, ki se ga oklene z rokami in mu onemogoča plavanje. V tem slučaju, ko sta v nevarnosti oba, se poslužujemo osvobodilnih gibov, prijemov in udarcev. Borbe se vršijo večinoma pod vodo in je radi tega potrebno, da je vsak reševalec izboren potapljač.

Prvo kar storimo, če čutimo, da se nas je ponesrečenec oklenil, je, da splavamo pod vodo. Ker se tega ponesrečenec najbolj boji, je zelo verjetno, da nas bo spustil. Če smo se ga pod vodo

srečenec udarjal z levico, ga objame-mo preko leve roke, zgrabimo za nadleht desne in pritismo k sebi.

Dvojni nelson.

Reševalec se približa ponesrečencu od zadaj. Svoje roke podvije pod njegovimi pazduhami in sklene prste za tilnikom. To je prijem, katerega poznamo iz rokoborbe, ki pa je tudi pri reševalnem plavanju uporaben, ker popolnoma zavaruje reševalca pred nevarnim prijemanjem in otepanjem ponesrečenca. Dvojni nelson

čine. Tako je bilo ustanovljeno gasilsko društvo, ki si je nadelo ime »Požarna bramba občine Sv. Jurij ob Taboru s sedežem v Kaplji«; bilo je četrto po redu v Savinjski dolini. V prvi upravni odbor so bili izvoljeni: načelnik Apat Janez, podnačelnika Radišek Jernej in Brišnik Janez, blagajnik baron Wittenbach, tajnik Plaskan Franc, vodja plezalcev Natek Vincenc, vodja brizgalne Lesjak Alojz, orodjar Kolenc Tomaž, vodja varuhov Kos Mihael.

Po izvolitvi odbora je članstvo priseglo na ta način, da je vsak član segel v roke načelniku, ta pa na isti način v imenu vsega članstva županu. Poleg tega se je še vsak ustanovni član podpisal pod zaobljubo, ki se je glasila:

»Mi podpisani obljubimo s podajo naših rok, desnico v desnico gospoda župana, oziroma načelnika v nadomestilo prisega, da hočemo postaviti in pravila o požarni brambi, kakor povelja in ukaze našega načelnika in naših naprejštevnikov, kar zadeva ognjegasilstva, ves čas našega službovanja pri požarni brambi zvesto in natančno spolnjevat, za življenje in blago bližnjega se darovati tako gotovo, kakor nam je ljuba in draga naša čast in mož beseda, kakor gotovo nam Bog pomaga!«

Ustanovljeno društvo si je takoj nabavilo osebno opremo. Vsak član je prispeval 2 gld. za delovno obleko, čelade, pasove, sekirce itd. je pa društvo kupilo iz svojega. Prva shramba orodja in opreme je bila v hiši prvega blagajnika tov. barona Wittenbacha,

in sicer v veliki sobi v pritličju. Članstvo se je pridno vežbalo. Vsakih 14 dni je bila izmenično vaja ali pa predavanje.

Leta 1903. se je na pobudo pokojnega tov. Brišnika ustanovilo v Ojstriški vasi samostojno gasilsko društvo, zato so vsi člani iz Ojstriške vasi in Tabora prestopili v novo društvo. Da so pa odstopili od svojih pravic do starega društva, so se pogodili tako, da matica prispeva novemu društvu 500 K in 13 delovnih oblek. Tako je dobila naša občina kar dve gasilski četi, ki obe prav pridno delujeta in uspevata.

Leta 1904. se je s pomočjo nabiranja nabavil nov voz za moštvo, ki je popolnoma domače delo. Leta 1905. je bil postavljen dom, katerega blagoslovitev je bila zvezana z blagoslovitvijo in razvitjem prapora. V tem kratkem času tolikšne pridobitve pričajo, kako agilni so bili njeni člani.

Do svetovne vojne se je društvena oprema izpopolnjevala, nabavljena je bila tridelna lestev, kupljene so bile nove cevi, obleka itd. Po vojni pa je društvo šlo s še večjo silo in energijo na delo. Svet se modernizira, svet napreduje in tudi društvo je stopalo z napredkom. Leta 1928. je bila kupljena motorna brizgalna, ki je veljala z vsemi dodatki 80.000 din, a že 1. 1935. tudi gasilski avto, ki ne služi samo za hiter in pospešen prevoz gasilcev na kraj nesreče, ampak tudi za prvo pomoč pri nezgodah, saj služi občini za hiter prevoz bolnikov v bolnišnico.

Ves čas svojega obstoja je četa z vso požrtvovalnostjo sodelovala

osvobodili, moramo splavati v stran in iskati priložnost, ko se lahko približamo ponesrečencu od zadaj.

Zgodi pa se tudi, da ponesrečenec niti pod vodo ne popusti. V tem slučaju je potrebna obramba, ki zavisi od tega, kakšen je prijem.

Borba s ponesrečencem v vodi: reševalec ga z desnico odrija od sebe; če to ne pomaga, ga sune s kolonom v trebuh.

Kadar ste objeti tako, da roke niso proste, morate osvoboditi najprej vsaj eno roko, za tem pa postopati kot smo opisali zgoraj.

Objem krog vratu od spredaj. Nevarno je, kadar vas ponesrečenec objame krog vratu, da vas duši. Ker imate v tem slučaju roke proste, je obramba lahka: s pestmi ga udarite od strani na spodnja rebra, z glavo pa ga sunite v brado.

Osvoboditev prijema za roke.

Osvoboditev prijema od spredaj. Če se vas je ponesrečenec oklenil z rokami od spredaj, tedaj se oprite z roko ob njegovo brado in ga energično porinite od sebe. S prsti iste roke ga stisnite in odričajte tudi za nos, z drugo roko pa ga v pasu pritiskajte k sebi. Če to ne bi zadostovalo, ga sunite s kolonom v trebuh.

Osvoboditev prijema za roke. Ponesrečenec, ki vas drži le za eno roko, še ni nevaren. Splavajte najprej na površino in nadaljujte z reševalnim plavanjem, pri čemur vlečete ponesrečenca za seboj. Če pa se ga hočete osvoboditi, primite z drugo roko za zapestje,

za katero vas drži, in se s sunkovitim potegom osvobodite njegovega prijema.

Pri prijemu za obe roki morate vedeti, na kateri strani sta palca onega, ki vas drži. Tega prijema se boste najlažje osvobodili, če sunete z rokama v smeri palcev ponesrečenca in se tako izvijete.

Osvoboditev prijema za noge. Prijema za noge, ki vas v vodi hudo moti, se boste osvobodili, če se boste z drugo nogo oprli ob prsa ali pazduho ponesrečenca in ga tako odrinili.

Osvoboditev prijema od zadaj. Če vas je ponesrečenec objel od zadaj, poskusite najprej s potapljanjem. V slučaju, če potapljanje ne zaleže, ga primite z obema rokama za podleht in se osvobodite najprej delno.

Potiskajte podleht gor, obenem pa se trudite, da se izmuznete prijema z drugo roko. V slučaju, če se vam to ne posreči, primite ponesrečenca za prst in vlecite narazen tako, da povzroča bolečine, kar vas bo osvobodilo.

Pri osvobodilnih prijemih je dopustna brezobzirnost, zakaj tu gre za samoobrambo, od katere je odvisna tudi usoda ponesrečenca. Če mislite, da ste za borbo v vodi premalo izurjeni ali če nimate zadostnega zaupanja v vašo plavalno spretnost, je bolje počakati, da se ponesrečenec izčrpa in šele po tem rešujete.

pri vseh požarih tukajšnjega okoliša in tudi izven njega, saj se je samo z motorno brizgalno udeležila do danes 69 požarov.

Četa pa ne deluje samo na polju gasilstva, ampak tudi na polju prosvete. Članstvo se je in se izobražuje v različnih tečajih, prirejajo se predavanja in igre, posebno v zimskem času.

Pri pregledovanju četne blagajniške knjige in pri seštevanju postavk se pokažejo velikanske vsote. Odkod toliko denarja? Postavke v blagajniški knjigi in knjiga nabiralne akcije povesta, da so bili največji podporniki občani, gasilci in negasilci, potem zasebniki iz sosednjih občin, denarni zavodi, tukajšnja občina itd.

Če si res pravi slovenski gasilec, boš prišel na kongres v Ljubljano!

NE POZABITE, SLOVENSKI GASILCI!

1. Kongres v Ljubljani je vaš kongres!
2. Prisotnost vsakega je dolžnost!
3. Primerno vedenje vseh in vsakega povsod je naša čast!
4. Red in disciplina na poti h kongresu, na kongresu in na poti domov je naša skupna zahteva!
5. Naš skupen uspeh je uspeh vsakega posebej!

ŠE JE PRILIKA

kupovati in prodajati srečke gasilske loterije! Noben slovenski gasilec ne sme biti brez loterijske srečke! S pomočjo loterije si bomo zidali svojo gasilsko šolo. Naročite, kupujte in prodajajte srečke naše loterije!

NAŠ NASTOP V LJUBLJANI

mora biti nam v ponos, narodu v čast in domovini v korist! Žrtev posameznika je majhna za velike namene.

Rdeči križ vabi

V zgodovini nastopajo včasih trenutki, ki narodnim organizacijam nalagajo prav posebne dolžnosti. V vrsto teh organizacij spada brez dvoma Rdeči križ, ki deluje v miru in v vojni v blaginjo trpečega ljudstva. Danes je nastopil tak čas, ko si moramo prizadevati, da je naša prva državna človekoljubna ustanova na vse pripravljena.

Kaj je Rdeči križ?

Na to vprašanje ne moremo primerneje odgovoriti, kakor z besedami nedavne spomenice holandskega Rdečega križa, iz katere navajamo te lepe misli:

»Jaz sem Rdeči križ. Ustanovila me je človeška milosrčnost. Moj namen je dobrota, ljubezen, usmiljenje. Jaz sem angel varuh človeštva. Ne poznam nobenega razločka med plemeni, narodi, verstvi. Sejem samo seme plemenite čednosti — nesebičnosti! Moj smoter je, da napravim ljudi dobre. Moje delo ne pozna počitka. Hodim po svetlobi, ne bojim se teme in ne skrbe me ovirajo in težave. Odklanjam vojno. Bojevnikom lajšam rane. Prinašam jim tolažbo. Skrbim za padle v vojni. Pomagam ranjenim. Povijam jim rane in blažim jim bolečine. Pokopavam mrtve junake in varujem njihove grobove. Hodim po vseh domovih. Bivam v bolnišnicah. Nobena nevarnost me ne odvrača pred nalezljivimi boleznimi. Obiskujem bolnike. Pomagam invalidom in tolažim vse druge nesrečnike. Prijatelj sem in dobitnik vseh narodov. Moja pomoč sega preko morja do najbolj oddaljenih krajev. Pomagam vsem narodom, ki so trpeli v vojni. Vsi narodi me spoštujejo. Pod mojo zastavo se zbirajo milijoni ljudi, pripravljeni za vsako žrtev. Varuh sem človečanstva. Moje znamenje je križ, znamenje Odršenika sveta, simbol ljubezni. Jaz sem Rdeči križ. **Pristopite v moje vrste vsi, ki imate dušo in plemenito srce! Tako naj vam Bog pomaga!**«

Tako bi mogel delati tudi naš Rdeči križ, če bi se ga oklenil ves narod, da ga naredi za resnično narodno organizacijo.

Kaj pričakuje Rdeči križ danes od Tebe?

Rdeči križ danes prosi Tebe, prosi mene, prosi vse domoljubne rojake, ki jih ne veže vojaška dolžnost — posebno naše žene in dekleta —, da se priključijo pri odboru Rdečega križa v svojem kraju za prostovoljno službo v primeru elementarne nesreče, epidemije, posebno pa za primer vojne. Take vrste službe bi bile: upravno-računsko delo v bolnišnicah, ambulantah, postajah za prvo pomoč in drugih napravah Rdečega križa, dalje za razna druga dela pri omenjenih ustanovah, kakor za kuhanje, pranje, snajenje in službo v skladiščih, za izdelovanje perila, za sprejemanje in oskrbo beguncev, za zbiranje darov v denarju, v pridelkih in izdelkih itd.

Pridi, vsako dobro delo je plemenito, dvakrat plemenito, če je storjeno iz ljubezni revežu, siroti, bolniku, ranjenču, beguncu.

Priglasijo se pri odboru Rdečega križa v svojem kraju takoj! Vsaka pomoč nam je dobrodošla!

Ti, ki moreš Rdeči križ tudi **gmotno** podpreti, postani njegov redni član in plačuj mesečno za njegove plemenite svrhe po 2 din. Kdor more več žrtvovati, naj nakloni Rdečemu križu prostovoljne prispevke na naš račun št. 11.862 pri Poštni hranilnici v Ljubljani. Če nisi premožen, pristopi kot podporni član z mesečnim prispevkom 50 par. Ako naj Rdeči križ izpolnjuje svoje dolžnosti, **mora** imeti na razpolago zadostna denarna sredstva! Zato ne odlašaj in stopi v naše vrste, ko Te vabijo naši poverjeniki. Razumevaj vzvišene naloge društva Rdečega križa in pomagaj jih izpolnjevati!

Današnji čas mora vzbuditi v vsem narodu zavest, da je treba vse sile žrtvovati organizaciji, ki deluje v korist vsega naroda!

V Ljubljani, junija 1939.

**Dravski banovinski odbor društva Rdečega križa
kraljevine Jugoslavije.**

Dve važni zadevi: gasilski kongres in loterija!

Pravilnik, s katerimi se predpisuje celokupno delo za zaščito pred napadi iz zraka

B. O odpravljanjanju (evakuaciji) prebivalstva ob napadih iz zraka.

1. Važnost kraja in delov ozemlja za izseljevanje.

Po taktiki zračnih napadov na notranjost države je v vsaki državi pomen posameznih krajev kakor tudi posameznih delov ozemlja različen. Zato je potrebno, da se določi posebni pomen vsakega kraja, eventualno tudi vsakega prostora, zlasti ob meji. Po tem pomenu je treba določiti tudi, v kateri meri naj se prebivalstvo, če bi bila vojna, odpravi, t. j. izseli ali oddalji ali pa samo zaklanja pred zračnimi napadi.

2. Načelni vidik za izseljevanje.

Načeloma bi bilo treba izvesti izselitev iz najvažnejših krajev popolnoma. Vendar pa terjajo posebne potrebe naseljenih krajev, tudi najvažnejših, da se izselitev ne izvede popolnoma, marveč samo deloma.

3. Posamezno izseljevanje.

Najkoristneje in najlažje se izvršuje posamezno izseljevanje, t. j. tisto izseljevanje, ki se godi prostovoljno, po svobodni izbiri in odločitvi posameznih oseb ali rodbin. To izseljevanje je najbolje opraviti pred začetkom nevarnosti; lahko se pa vrši tudi ves čas nevarnosti. Na ta način so se dolžne izseliti rodbe vseh gmotno preskrbljenih oseb, kamor spadajo tudi rodbe večine uradnikov in drugih uslužbencev, ki živijo od stalnih in določenih dohodkov, najsi bi te osebe same morale ostati v izseljenem kraju na delu. Rodbinski poglavar je dolžan dati o tem točne podatke, brž ko se to radi razvida zahteva.

Tako je treba ravnati tudi s stvarmi, ki imajo posebno vrednost in se dajo odnesti.

4. Oddaljevanje.

Osebe in rodbe posameznih oseb z nestalnimi in skromnimi dohodki, ki morajo poglavitno iz tega vzroka ostati v vzajemni bližnji zvezi, naj se oddaljujejo iz kraja, kjer stanujejo, samo začasno in spravljajo v okolico, včasih samo toliko od stalnega bivališča, da morejo, če treba, tudi vsak dan priti v mesto na delo ali po potrebnem opravku. Paziti pa je treba na to, da sme za nastanitev oddaljenega števila prebivalcev doseči v vsaki vasi ali manjšem mestu število doseljencev največ polovico normalnega števila prebivalcev v tistem kraju.

5. Zaklanjanje.

Za vse osebe, ki morajo ostati v važnih krajih in na svojem rednem delu ali radi opravljanja kake posebne službe pri državni obrambi, mora biti pripravljeno zaklonišče v neposredni bližini kraja, kjer delajo ali se navadno mudé. Taka zaklonišča morajo nuditi dovolj varnosti. Natančnejše določbe o tem so v IV. delu tega pravilnika.

6. O zaklanjanju vobče.

Ni treba misliti, da so zaklonišča potrebna samo v važnih krajih, ki so za zračne napade in obstreljevanje privlačni. To pa zato, ker so napadi iz zraka lahko tako nenadni, da je za izselitev ali oddaljitev iz naseljenih krajev lahko prepozno.

Ker pa v času bombardiranja ne sme nihče biti zunaj zaklonišča, razen za to posebej določenih oseb, je treba napraviti zaklonišča tudi v manj važnih krajih ne glede na to, ali je za take kraje določena oddaljitev. Ta zaklonišča so lahko tudi najpriprostejši rovi (na planem, po vrtovih itd.) ali pa pritličja ali najnižja nadstropja v poslopjih takšna, kakršna so.

Kar se pa tiče oddaljevanja samega, se mora izvršiti v popolnem miru in tako, da so ljudje in živali čim bolj porazdeljeni.

Ostalo o gradnji zaklonišč glej v točkah 12. in 13.

7. Pristojnost za odreditev izselitve, oddaljitve ali zaklonitve.

Vsak izmed teh poslov se mora opraviti v največjem redu in miru. Vsak izmed njih povzroči veliko premikanje, in to še v času, ko je vselej zelo velikih, važnih in neodložnih drugih poslov, zlasti zaradi premikanja vojske.

Pri izseljevanju je premikanje najdaljše; zato ga je treba opraviti najprej. Naredbo za to mora izdati vlada po upravnih oblastvih. Toda v časih hudih zapletljajev je ne samo dopustno, marveč celo pripočljivo, da se preselijo rodbine, ki jim to ni težko, v varnejše kraje že prej, ker je od izdane naredbe do začetka premikanja vojske le zelo malo časa. Kdor bi do začetka premikanja vojske ne odšel v kraj, ki ga je prijavil, mora počakati, da se konča vojaško premikanje.

Če se odredi kar najnaglejši odhod, se je treba naglo odpraviti, najsi bi bilo to v začetku tudi peš, in počakati na prevozno sredstvo kje na poti.

Kraje, iz katerih se je treba izseliti ali oddaljiti, označujejo in naredbe za izvršitev tega izdajajo upravna in samoupravna oblastva. Oditi je treba vselej kar najhitreje in večinoma peš, zlasti na daljave manj ko 30 km.

Za slabotne in obolele osebe kakor tudi za daljave nad 30 km smejo oblastva rekvirirati potrebno število avtomobilov in avtobusov, če jih je kaj neuporabljenih za vojaške potrebe, in urediti način prevoza takih oseb.

Zaklanjanje v zaklonišču pa se vrši na znak za naznanjanje preteče nevarnosti, ki ga je bil določil krajevni odbor.

Tako v tem kakor tudi v prednjih primerih se je treba bodro lotiti izvršitve, toda brez vsakršnega nereda in razburjenosti.

8. Pristojnost za reševanje vprašanj o oddaljevanju prebivalstva.

Priprave za oddaljevanje prebivalstva morata opraviti sporazumno krajevno in policijsko oblastvo; o doseženem sporazumu pa sta radi soglasnosti dolžni zaprositi preko poveljnika vojaškega okrožja tudi za mnenje poveljnika divizijske oblasti. Ban pristojne banovine pa dá končno odobritev za izvršitev oddaljitev.

Kadar gre za večja ali velika mesta ali mesta na meji posameznih srezov, pa se oddaljitev ne dá izvesti v tistem srezu, kjer je naseljeni kraj, iz katerega se prebivalstvo oddaljuje, uredi ban banovine vsa nastala vprašanja, ki se nanašajo na nastanitvene okoliše na ozemlju okolnih srezov. Če je treba razširiti okoliš tudi na ozemlje sosednje banovine, uredita zadevo sporazumno oba bana, oziroma minister za notranje posle.

9. Izdelava načrta za izselitev in oddaljitev prebivalstva.

Ko se določijo važni kraji, iz katerih je treba prebivalstvo izseliti ali oddaljiti, priskrbi predsednik mestnega poglavarstva, oziroma občine, po svojem pristojnem pododboru skladno s točko 3. člena 15. uredbe o zaščiti pred napadi iz zraka podatke in uredi:

- a) katere rodbine in s koliko osebami naj se izsele (stalno);
- b) katere osebe morajo ali smejo ostati na svoji dolžnosti ali v svojih okoliših glede na zgrajena zaklonišča in na privlačnost ali občutljivost tistega naseljenega kraja za zračne napade;
- c) po tem, kar je razloženo pod a) in b), katere rodbine in s koliko osebami je treba iz mesta oddaljiti. Pri tem je predsednik mestnega poglavarstva (oziroma pristojni pododbor) dolžen izdelati tudi predlog o razporedu vsega prebivalstva po njemu znanih, po potrebi pa tudi ovedenih razmerah v okolnih manjših naseljenih krajih in vaseh in po materialnih in drugih razmerah vsake rodbine posebej. Bliže, zbraneje in na eno mesto je treba pošiljati rodbine, ki so v hudih gmotnih razmerah in za katere naj skrbi predsednik mestnega poglavarstva, oziroma občine.

Nato se izdelata načrt za odpošiljanje teh oseb po točki 7.

Naposled se razlože v načrtu natančni podatki o pogojih in načinu prehrane v vsem naseljenem okolišu, o načinu preskrbovanja z vodo, kurjavo, razsvetljavo, o vzdrževanju zveze in reda, o zdravniški pomoči, o plačevanju najemnin za stanovanje, o varnostnih odredbah ipd.

Po tem svojem načrtu so občine dolžne določiti po potrebi tudi zgraditev nekega števila barak ali koč in taborišč na bolj varnih mestih, v gozdičih ali gozdih, če se dá na ta način lahko in zanesljivo rešiti vprašanje tako nastanitve kakor prehrane, vode, kurjave, razsvetljave in vsega ostalega.

Tako izdelani načrt se dostavi sreskemu načelniku, ki pregleda vse nadrobnosti postopkov v načrtu, vpiše svoje pripombe in odda svoje mnenje, potem ko je tudi na mestu samem preskusil njemu neznane podatke in dejstva, in ga predloži nato preko poveljnika vojaškega okrožja poveljniku divizijske oblasti za mnenje in končno banu v odobritev.

Banova odločba je dokončna.

Spremembe se smejo napraviti v načrtu po spremenjenih razmerah v posameznih krajih ali pri posameznih rodbinah, in to na prejete vloge ali pa po poročilih krajevnih ali banovinskih pododborov.

10. Kraj za izselitev.

V zvezi s točkami 2., 3. in 7. tega pravilnika se opravi izselitev prebivalstva povsem, kakor je razloženo v gornjih točkah 8. in 9., le da so kraji za izselitev bolj oddaljeni kakor pa kraji za oddaljitev. Za izselitev je treba uporabiti predvsem zasebne vile, pristave in hiše na samotnih krajih in posestvih, in to predvsem za rodbine tistih, katerih last so. Dalje hotele, planinske kočje, letovišča, kopališča, zapuščene hiše kakor tudi manjše naseljene kraje in vasi. Kolikor je potemtakem naseljeni kraj večji, toliko večji je tudi njegov okoliš za oddaljitev prebivalstva.

Upravnik mesta Beograda izdelava posebej za izselitev Beograda načrt o razporedu prebivalstva sporazumno z banom dunavske banovine. Kolikor se na ozemlju dunavske banovine ne more najti dovolj prostora za izselitev Beograda, a je potrebno, da se uporabijo kraji tudi v drugih banovinah, odloči o tem minister za notranje posle.

Pri izbiri kraja za nastanitev izseljenih prebivalcev je treba zelo paziti na to, da niso ta mesta daleč od glavnih občin, da niso v večjih ali bolj izpostavljenih krajih na glavnih smereh, ki so izpostavljeni napadom iz zraka, in da imajo lahek in dober dohod do dobrih cest. Ob izseljevanju samem kakor tudi ob oddaljevanju pa je treba imeti na umu, da je glede na možnost nalezljivih bolezni zaradi znatno večje gostote prebivalstva treba posebno skrbeti za pitno vodo, možnost preskrbe z živili in enakomerno nastanitev po hišah in nastaniščih.

11. Način, kako se opravi izselitev.

Izvedba izselitve je bolj zapleten posel kot oddaljitev, ker se vrši izselitev v večjo daljavo in vsekakor stalno za ves čas zapletljajev ali vojne. Ob takih okoliščinah pa ne more biti lahko, pogosto pa tudi ni mogoče, da bi izseljenci obiskovali svoj dom.

Zato mora biti načrt za izselitev, ki ga izdelajo ista oblastva, kot so navedena pod točko 9., nadrobnejši in mora imeti potrebne podatke za vsako rodbino. Čas odhoda ni treba določiti; ali po številu rodbin in številu oseb je treba v kratkem času priskrbeti dovolj prevoznih sredstev — železniških voz, avtobusov, avtomobilov, kamionov in navadnih voz, ker se izseljevati ni moči peš. To vprašanje je treba v načrtu jasno načrtati in ga morajo za vsak kraj, ki ga je treba izseliti, posebej urediti ban in železniška direkcija, v Beogradu pa uprava mesta Beograda in beograjska železniška direkcija. Končno pa odloči o tem minister za notranje posle sporazumno z ministrstvom za promet.

(Dalje sledi)

»GASILEC« izhaja vsakega 20. v mesecu in stane za člane letno 20 din, za čete in župe 25 din, za občine in druga oblastva ter zasebnike pa 30 din. Naročnina za inozemstvo 40 din. Posamezna številka stane 2.50 din. — List izdaja Gasilska zajednica za dravsko banovino v Ljubljani, zanjo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. — Urednik Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. — Tehnični, oziroma strokovni sestavki se objavijo šele potem, ko jih pregleda zajednični gasilski inšpektor. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstavnik Albin Hrovatin.

THOMA & CO.

mehanične tkalnice svilenih izdelkov,
barvarna, apretura in tiskarna

MARIBOR IN POBREŽJE

Telefon št. 21-77 + Brzjavi: Thoma, Maribor

//

*Izdeluje vse vrste blaga, kakor: Crepe de
chine, Crepe Satin, Crepe Mongol, Crepe
marocaine. Crepe imprimé, modno svilo v
različnih izdelavah, svileno podlogo za
plašče. Svilene brokate, nadalje vse vrste
jacquardnega blaga, brokate za odeje, satin
za odeje. Svilene rute, Echarpes, Shawls*

GASILEC!

*Če mesto ognja Ti včasih gasiš žejò,
pazi na zdravje in vedi to,
da voda zdravilna in najboljša je ta,
ki srca rdeča kot snak ima!*

*Če pa bolan si — starost se pojavi,
le RADENSKO ZDRAVILIŠČE čisto Te ozdravi!*

FRANC SWATY

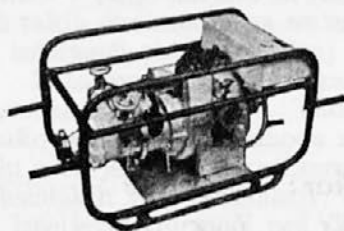
MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA 60

Osnovano 1879

Telefon: 20-58

Telegram: Swaty Maribor

Prva jugoslovanska tovarna brusnih plošč. Tovarna umetnih
brusnih kamnov. Vsa sredstva za razno brušenje

„SPASITELJICE“, najmodernejše patentirane brizgalne od 12, 14, 16, 18, 20, 27 i 30 HP

MOTORNE BRIZGALNE, CEVI, SPOJKE

in vse ognjegasno-tehnične potrebščine
kupite najbolje pri:

»BE-RY«, M. DEŽELIĆ

ZAGREB

GAJEVA ULICA 44 (TELEFON 23-681)

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor
vlastni novi palači na oglu
Gospoke-Slovenske ul.

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej Juž-
noštajerska hranilnica

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.